Ciprian Mega

Pântecul desfrânatei
Cronika

"Tată, am greşit la cer şi
înaintea ta şi nu mai sunt
vrednic să mă numesc fiul tău... " '
(Luca 15,21

'Femeia risipită-n mine ca o
mireasmă-ntr-o pădure "
(Tudor Arghezi)

Răstignit în fotoliu, cu fruntea sprijinită în palma dreaptă, bătrânul începu să lăcrimeze. Ţigara, mărturia unei patimi care de-a lungul vremii îi deveni ciudat de prietenoasă, era pentru el mai mult un refugiu decât un capriciu. In viaţă şi-a construit patimi mărunte, în care să se refugieze pentru a uita de păcatele mari... Acum, însă, nu mai poate fugi de el însuşi, nu se mai poate ascunde. Deşi e singur în birou şi tot ce vede în jur sunt rafturile cu cărţi, sufletul său simte prezenţa cuiva, iar mintea îl încredinţează că e înşelat de propria-i privire, care-i ascunde pe cineva. Cercetează ca pentru final cu privirea-i neputincioasă încăperea, fără să observe nimic străin, apoi începe să îngâne câteva cuvinte, ca şi cum cineva aşteaptă de mult timp să-1 asculte:
-Eşti aici... Dintotdeauna ai fost! Adesea ţi-am văzut umbra şi am ştiu că eşti în spatele meu, dar mă înverşunam să cred că nu eşti tu... că nu exişti, chiar! Deşi, în fiecare clipă ai avut grijă să ştiu că eşti în umbra mea. Puternic şi laş... Mereu prezent şi mereu ascuns... Nemernic cu aliură de înger, desfrânat fără trup, geniu fără înţelepciune... Un fiu risipitor, care-ar plăti oricât să subjuge pe Tatăl, dar, conştient de neputinţa sa, mânuieşte ca un păpuşar sadic pe fii Acestuia... Blestem şi ură!
Chin şi amărăciune! Îngrozitor de frumos şi atât de urât încât nu-ţi putem observa adevăratul chip... Ştiu că eşti aici. Arată-te măcar acum, când cred că ne-am încheiat socotelile! Spune-mi cine eşti! Spune-mi dacă eşti tu sau mă înşel!
-Cine sunt? se auzi o voce înfiorătoare şi plăcută în acelaşi timp. Auzi, cine sunt... Am multe nume şi multe dintre ele îţi sunt cunoscute. Adesea vă rugaţi să fiţi izbăviţi de mine. *Fiul întunericului şi stăpânitorul acestui veac,* mă recomanda Cineva. Tu mă întrebi acum cine sunt, când tu mi-ai îngăduit atâta vreme să stau în umbra ta? M-ai chemat lângă tine şi o viaţă întreagă ţi-am îndrumat paşii, fără să-mi
vorbeşti vreodată, şi acum mă învinuieşti. Că ţi-am răspuns chemării? Sunt eu laş sau tu. că abia acum îndrăzneşti să-mi vorbeşti Şi nici măcar acum nu ai curajul să-mi rosteşti numele...

-Of, Doamne... Unde eşti, Doamne? striga bătrânul cu privirea pierdută.
-*Să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul Tău!* El nu se lasă ispitit, pe când eu... Vai, vai, prietene... Să strig şi eu cu tine? Poate pe mine mă aude. *Auzi-l, Doamne, că strigă-n urma noastră!* Parcă aud un răspuns, pentru cel mult prea întârziat: *Fiul pierzării... Mai bine i-ar fi fost lui să nu se fi născut!* Of,of, *părăsitu-l-a Dumnezeu, urmărţi-l şi îl prindeţi...* De fapt, tu L-ai părăsit... pentru mine! Şi eu ti-am dăruit tot ce mi-ai cerut. Acum ţi-am adus şi ultimul dar...
-Mai dă-mi o zi sau măcar un ceas, te rog! Să-ndrept ce-aş mai putea îndrepta. Să spun ce mai am de spus. Să rostesc cuvintele pe care le-am tăinuit.
-Zi ce ai de zis! E seara noastră. Te voi asculta cu răbdare.
-Dar nu cu tine vreau să vorbesc. Tu le ştii pe toate prea bine. Lasă-mă să vorbesc cu un singur om! implora bătrânul, lăcrimând.
- E târziu acum. Doar eu ţi-am rămas alături. Eu am destul timp să te ascult. Şi apoi, tot ce ne-a mai rămas de făcut e să ne amintim totul împreună, aşa că poţi începe!
-Nu-mi cere asta, te rog!
-Nu-ti cer. Asta nu înţelegi tu. Eu nu-ti cer nimic. Eu îţi poruncesc!
Bătrânul simţea că se înăduşă, că inima lui şi-a încetat orice activitate. Nu-şi mai simţea trupul. împotriva propne-i voinţe, ceva nu-i dădea voie să moară.
-Nu mai fi laş, vlădicule! E viaţa ta. Hai să ne-o amintim împreună! Cu ce începem?
Se simţea încolţit, deşi nu vedea pe nimeni în acea încăpere. Auzea o voce care, în ciuda faptului că nu o mai auzise până atunci, îi era foarte familiară. Singurul simţământ fizic de care mai avea parte era provocat de sânge, care, înfierbântându-se îngrozitor, părea că vrea să-i topească trupul, îngheţat de câteva ceasuri. Ar fi vrut să creadă că totul e o închipuire, însă era conştient că nu-şi mai putea permite să se mai amăgească. Clipa de care s-a temut întreaga viaţă, la care până acum se obliga să nu se gândească, trebuia trăită.
-Începi odată? răsuna poruncitor glasul umbrei. Ard de nerăbdare să ne amintim întreaga-ţi viaţă pe care am construit-o împreună!
-Nu pot..., îngână bătrânul. Nu pot! Mai îngăduie-mi puţin timp!
-Să te ajut? Au trecut 50 de ani... îţi aminteşti? Alergai plângând prin ploaie, pierdut de casă, de părinţi, de prieteni, de cunoscuţi... Erai un fugar. Nu te ştia nimeni. Un vagabond... Si toţi gândeau că ai murit. Te jurai pe viaţa ta că vei fi drept până la sfârşitul zilelor tale, că vei schimba lumea, că-I vei fi supus, numai să te scoată din mlaştina în care căzusei. Iar El, *ca un surd nu auzea şi ca un mut ce nu-şi deschide gura sa,* îţi trecea cu vederea tânguirea. Absolut firesc! El nu se lasă ispitit. Nu l-ai putut amăgi cu promisiunile tale. Urlai ca un nebun, plângeai ca un copil bezmetic, simţeai că ţi se frânge inima, că te înăduşi de dorul celor pe care îi iubeai, că te sfâşie neputinţa... că ai nevoie de El! Iar, El tăcea. Ai început să urli şi mai puternic, strigându-ţi Dumnezeul, Căruia îi cereai măcar să-ţi spună de ce trebuie să trăieşti o viaţă pe care nu ai cerut-o tu. Iar Dumnezeul tău a încetat să mai ia aminte la glasul rugăciunii tale... Atunci, am venit eu. Nu m-ai chemat, dar am vrut să-ţi şoptesc ceva. Iţi aminteşti ce ţi-am spus ? Sigur că îţi aminteşti! Un gând care îţi năvăli în minte şi care parcă te lovi în ceafa ca un bulgăre tăios de gheaţă. "Şi dacă, în timp ce eu mă sfârşesc de amărăciune, de neputinţă, în timp ce eu urlu către Cer şi mă rog cu atâtea lacrimi, undeva, în adâncurile pământului sau în înaltul cerului ori în altă parte, Dumnezeu şi Satan îşi dau mâna, ca doi păpuşari, ca doi maeştri, care ajung la înţelegeri neaşteptate

privind piesele de pe tabla de şah...". Iţi aminteşti gândul ăsta? Spune! Iţi aminteşti?
-Da. îmi amintesc..., oftă, plângând, bătrânul. Te rog, încetează! Mai îngăduie-mi măcar câteva zile!
-Te mai las câteva zile ca să aşterni pe hârtie tot ce ai de povestit...
Paris , 8 februarie 1981

Nu mă gândeam vreodată să-mi aştern amintirile pe hârtie. De fapt, nu ştiu de ce mă mai mir atât... Viata mi-a dovedit adesea că de multe ori eşti nevoit să faci lucruri la care nici nu te-ai fi gândit vreodată. Aş vrea să nu mă mai gândesc că sunt presat să umplu aceste pagini numai cu lucruri adevărate, însă e imposibil... Adevărul te presează întotdeauna, fie că-l ascunzi, fie că-l spui. Uneori eşti mai vinovat când îl rosteşti, decât atunci când îl ascunzi. Atât de multe portiţe de interpretare ne-a lăsat Domnul pentru poruncile Lui, încât, in fata celor asemenea tie, plămădiţi din ţărână şi chemaţi la viaţă prin suflare dumnezeiască, e destul de uşor să te disculpi... Totuşi, se pare că în şi momente, cum e cel de faţa in cazul meu, când nu mai poţi minţi şi nici nu-ţi mai doreşti lucrul asta... La ce bun să-mi pierd vremea cu minciuni? Ce bine-ar fi să mai am destul timp entru tot adevărul! Am impresia că am ajuns la Judecată, numai că nu L-am văzut pe Hristos, ci acela care-mi cere aceasta mărturie este Stăpânul întunericului. Prezenţa lui ca personaj deloc închipuit în aceste însemnări dau textului o nota de ficţiune, mi se pare. Dar existenţa lui este de netăgăduit, atât prin prisma teologiei, cât mai ales prin experienţa omenească... Iar eu pot da mărturie în acest sens, oricât de greu mi-ar fi fost până acum să recunosc lucrul ăsta. Insa, toate la timpul lor... Pentru că prezenţa lui
.....
Din aceasta pricina, voi aşeza toate în ordinea în care mi le amintesc... Deodată, cuvintele îmi sunt din ce în ce mai anevoioase, chiar potrivnice. Dostoievski, în *Adolescentul,* se plângea de greutatea de a se exprima în rusește. Nici mie în românește nu-mi e prea comod să mă exprim acum, însă nu cred că vreo limba din lume mi-ar putea înlesni această scriere...

E a opta zi din februarie. Duminica. Sunt călugăr; de fapt, încă mă consider călugăr, deşi, veţi vedea, nu sunt prea multe întâmplări din viaţa mea cu care să-mi întăresc afirmaţia. Apoi, nici înfăţişarea nu prea mă vădeşte... Cu toate astea, am intrat pe poarta mănăstirii în toamna lui 1945. Au trecut, iată, 42 de ani... Era într-o vineri: *14 octombrie 1945...* după o pribegie de câteva zile, mă poticnisem cu puterile sfârşite în faţa porţii mănăstirii Neamţ. Ochii, aţintiţi mai tot timpul la icoana *înălţării Domnului* aflată deasupra intrării, alunecau din când în când spre uşile de stejar masiv ale mănăstirii.Stăteam de câteva ceasuri bune acolo, nemişcat, privind icoana şi poarta aşezământului, şi aveam senzaţia că moartes fuge de mine, iar eu alerg după ea. Venisen cam în vremea prânzului şi deja se auzea toac; pentru vecernie. Nimeni nu-mi adresa-se nici *un* cuvânt, nimeni nu se sfîa de prezenţa me destul de ciudată în faţa porţii, afară numai de câteva babe curioase, nu destul de îndrăzneţe încât să întrebe ce se întâmplă cu străinul care le măcina nervii prin tăcerea lui îndelungată şi prin privirea cel puţin neobişnuita. Nu aveam nici o motivaţie pertinentă să fac pasul următor, pasul care m-ar fi apropiat atât de tare de acea contesă a morţii născută din temerile mele. încât aş fi putut-o apuca de braţ s-o silesc să mă ia cu ea pe calea întunericului. Iar din icoana, spre mine, nefericitul, cobora lumina din chipul Domnului. Mă gândeam în acea clipă la Măria Magdalena. Fericita! Şi-a batjocorit atât

de mult trupul, a fost condamnată de alţii şi-a fost salvată de Domnul. Iar ochii ei, ochii trupului chinuit de păcat, nu L-au recunoscut pe Hristos, când, după Înviere, i S-a arătat. A crezut că-i grădinarul. Dar El, ca s-o trezească din orbire, i-a zis doar: "Maria!". Şi-atunci, ea a recunoscut vocea aceea, care, mai demult, îmbrăca alte cuvinte, izbăvitoare pentru viaţa ei: *"Cel care este fără de păcat să arunce cel Miintâi cu piatra!"*. Era vocea Celui fără de păcat... Pe Acela şi eu îl strigasem cu disperare dar nu am avut timp sa-I aştept răspunsul. Şi iată-mă în fata mănăstirii... Viata mea, deodată. lua un alt drum, neaşteptat, însă de neabătut. Din acest moment începe o poveste lungă, pe care nu o pot tăinui, însă ce s-a întâmplat până în acest moment e mai important pentru mine, e tinereţea mea, e viaţa mea... Şi nu aş vrea sub nici un chip sâ neglijez acea perioadă, pentru ca m-aş neglija pe mine, căci atunci, numai atunci am fost eu... De aceea am să scriu mai întâi de perioada anterioară acestui moment, apoi voi povesti cu de-amănuntul ce s-a întâmplat după... O viaţa tumultuoasă, în care am fost un simplu actor, nefericit că joc după scenariul altuia, chiar dacă recuzita a fost de excepţie...

E 8 februarie şi e duminică. Revin la amănuntul asta. Pentru mine e o zi încărcată cu multe amintiri. In 1942, 8 februarie pica tot duminica... Trecuse un an de la *Rebeliunea Legionară.* România era în plin război, aliată a Germaniei lui Hitler. Pe-atunci eram elev al Serninarului Central din Bucureşti. Printre seminarişti mai mişunau câteva materiale despre Garda de Fier, însă toate în cea mai mare tăcere. Aveam câţiva prieteni mai mari, absolvenţi ai Seminarului, care fuseseră arestaţi la ordinul lui Antonescu. Din această pricină, era foarte greu să ţii corespondenţa cu cineva. Trimisesem o scrisoare în Moldova, la Iaşi, printr-un prieten care. fusese să-şi vadă tatăl, foarte bolnav. Trebuia să ducă scrisoarea la un liceu de fete, la o cunoştinţă din copilărie, cu care mă întâlnisem cu aproape şase săptămâni înainte, de Crăciun. Mă legau de ea multe amintiri, amorţite de câţiva ani care trecuseră peste ele. De Crăciun o reîntâlnisem, discutasem destul de mult, însă nu am avut curajul să-i spun ce simt pentru ea, probabil şi pentru faptul că acum avea un logodnic care studia Medicina, tot în Iaşi. In ciuda acestui amănunt, în timpul vacanţei ne întâlnisem destul de des. Mergeam la o cafenea şi povesteam ore în şir. Ne simţeam minunat unul în compania celuilalt. Descoperisem multe lucruri care ne plăceau amândurora. Discutam despre orice: literatură, muzică, teatru... Ea o artistă excepţională, eu doar admirator al artei, iubitor de frumos, cu puţine veleităţi literare, de care am refuzat să mă folosesc vreodată. îmi amintesc ultima seară în care ne-am întâlnit... imediat după Crăciun. Ninsoarea adusese cu ea o linişte neaşteptată în Iaşi-ul frământat încă de perioada verde a Gărzii. Discutasem timp de trei ore pe teme cât mai diverse. îmi adusese câteva poezii, de-ale ei şi de-ale logodnicului ei. de care să ţinem cont la Bucureşti când vom decide ce publicăm în gazetă. Era vorba de o «gazetă de literatură pe care o preluasem de la câţiva teologi care se perindaseră prin şcoala noastră şi care era citită de tineri mai ales în perioada interbelică, dar şi în timpul celui de-al doilea război mondial. O tipăream cu mare greutate pe cheltuiala noastră la un călugăr de la Cernica, un bătrân care se ocupa de tipografie. Dac-ar mai fi trăit, nici astăzi nu am fi fost achitaţi de datoria pe care am acumulat-o la el.
"Ale mele nu sunt prea reuşite... Nu am prea mult talent, dar îmi pierd timpul... în schimb, ale lui Bogdan sunt minunate! El e un poet desăvârşit!". încerca ea să mă

convingă. .
Am citit cele trei poezii ale ei chiar atunci, în timpul întâlnirii noastre. Mi-au plăcut. Un sentiment brutal de frumos îmi cuprinsese sufletul când i-am recunoscut scrisul din copilărie. Am convins-o să-mi mai dea câteva poezii şi am condus-o acasă, unde urma să le primesc. Aşteptând-o în faţa clădirii în care locuia, la etajul trei, mi-am aruncat privirile pe versurile logodnicului. Mi s-au părut atât de greoaie, de neşlefuite, de grosolane... De-a dreptul nepoetice... Nu vedeam poezia în cmintele lui. Când a coborât cu celelalte poezii, am făcut aluzie la versurile lui Bogdan, spunându-i cam ce cred despre ele. Ea nu s-a arătat deloc supărată, ci privirea îi trăda un entuziasm neaşteptat. Ochii îi străluceau atât de frumos, aducându-i în evidenta frumuseţea. încât simţeam că trebuie să mai zic ceva... Cred că şi ea aştepta acelaşi lucru. însă eu am tăcut. Ce trebuia să-i spun atunci, am găsit de cuviinţă să-i mărturisesc printr-o scrisoare, pe care, de altfel, nu aş fi scris-o, dacă nu aş fi fost răpus de-a binelea de o gripă care bântuia Bucureştiul în acea vreme. Ii scriam ceva de genul:

"Draga mea,
întâi de toate, ţin să-ţi mulţumesc pentru serile petrecute nu cu mult timp în urmă. Discuţiile, poveştile, zâmbetele din acele seri mi-au înzestrat sufletul cu speranţă, cu bucuria de a fi întâlnit o persoană în compania căreia timpul îşi pierde orice valoare. împietrită de timp şi îngheţată de uitare, inima mea şi-a amintit chipul fetiţei de odinioară, care dezlănţuia un demon de nestăpânit în sufletul unui copil cu câţiva anişori trecut de zece ani. Refuz să cred ca reîntâlnirea noastră a fost întâmplătoare. Iar dacă tu te înverşunezi să consideri că regăsirea noastră a fost pură întâmplare, atunci te faci vinovată de singurătatea a două suflete rătăcite pe cărări uneori mlăştinoase, înţelegând prin asta şi legături şi logodne de tot felul... "Acea flacără ce-aprins-ai. nu s-a stinge niciodată!", te asigur şi eu, precum îi spunea cândva Gheorghe Asachi femeii iubite. Să şni că am îndrăznit să-ţi scriu abia după ce, ţintuit la pat de o gripă cumplită, am visat că ne plimbam amândoi pe malul mării, la apusul soarelui, şi atunci ţi-am zis ce simt pentru tine. Cumva îţi aminteşti? Ai avut şi tu acelaşi vis? Spune-mi, te rog, ce mi-ai răspuns! Dacă ţi s-a întâmplat acelaşi lucru şi dacă vrei să facem ca visul acela să devină viata noastră, dă-mi mâna şi vom continua plimbarea începută în vis!"
Cu mult drag,
Adrian "

Rândurile pe care i le tnmisesem erau şi un act de curaj, căci să nu uităm un aspect demn de luat în seamă: era logodită. Trimisesem scrisoarea la începutul săptămânii, iar colegul meu trebuia să apară. II aşteptam cu sufletul strâns de nerăbdare. Eram conştient că putea trimite un răspuns nefavorabil sau, mai rău. putea să nu trimită nimic. Intr-un final, îmi sosi prietenul care trebuia să aducă vestea. Era bucuros. Bineînţeles, bucuria lui nu avea nici o leeătură cu mine; tatăl lui era într-o stare foarte bună şi asta îi dădea chef de viaţă! Când m-a văzut, mi-a si zis:
-Mă, tata se simte din ce în ce mai bine. încep să trăiesc şi eu, odată cu vindecarea lui. M-am ocupat ca scrisoarea ta să ajungă unde trebuia. Frumoasă destinatara, n-am ce zice! S-a înroşit toată când i-am dat plicul... Tot emoţionată era şi când ne-am întâlnit

să-mi dea scrisoarea cu răspunsul. Şi, iat-o! Citeşte-o şi să fii bucuros apoi. Nu am desfacut-o. după cum vezi bine, însă, nu ştiu de ce, am un sentiment plăcut legat de ce scrie în ea.
M-am depărtat şi am desfăcut scrisoarea cu nerăbdare. Simţeam cum inima a început să se grăbească, din pricina emoţiei. Şi citesc:

"Dragul meu,
Cu fiecare clipă, sentimentele pe care le simt pentru tine, încep sa nu-mi mai încapă în sufletul de copil, prins deja într-o altă legătură. Cum voi sfârşi de scris aceste rânduri, voi merge să rup o logodnă, care nu-mi poate aduce altceva decât nefericire. Iţi răspund la întrebare, asigurându-te că visul tău nu-mi este deloc străin ... este şi visul meu ... Din prima clipă a revederii noastre am simţit că tu eşti cel lângă care aş trăi mai mult decât o viaţă. Ne plimbam amândoi pe malul mării şi mi-ai zis că mă iubeşti...Iar eu, nevrednica... eu...ţi-am zis că te iubesc la rându-mi! Iti întind mâna mea!
Cuprinde-mi palma în palma ta şi oriunde vei voi, te voi însoţii
Cu nespusă dragoste, Ana "
Scrisoarea îmi aprinsese sufletul. Am recitit-o de nenumărate ori atunci, bucurându-mă ca niciodată... O recitesc cu amărăciune acum, când îmi amintesc acele clipe, rămânând nostalgic unui destin neconstruit... In acea vreme, mai toate şcolile cu internat aveau un program destul de strict. Seminarul, mai cu seamă, întrecea cu mult rigorile vremii. Seara ne furişam ca hoţii, câte trei-patru din anii mai mari, săream gardul care împrejmuia clădirea şi curtea şcolii, şi mergeam la teatru. De multe ori, scăpăm neobservaţi. Alteori, fie eram aspru sancţionaţi de pedagog şi de directorul internatului, fie scăpăm ca prin minune, prin îngăduinţa pedagogului sau prin mijlocirea părintelui duhovnic, un călugăr nu prea în vârstă, care cucerea pe toţi prin bunătatea sa şi la care se spovedeau mai toţi seminariştii. O escapadă de acest gen a fost şi când am fugit din internat ca s-o ascultăm cântând pe Măria Tănase, undeva în *Piaţa Buzeşti,* la restaurantul *"Neptun "*. întâmplarea a făcut să zăresc undeva, la o masă, înconjurat de câţiva prieteni, pe părintele Antim, duhovnicul nostru, îmbrăcat în haine civile. Părintele era un iubitor de muzică şi nu ar fi ratat ocazia de a o asculta pe aceasta *"Pasăre Măiastră "* a muzicii româneşti din toate vremurile, cum îi plăcea profesorului lorga s-o numească. M-am ruşinat atunci, însă întâmplarea mi-a fost de mare ajutor, când, pentru această ieşire, pedagogul ne consemnase să nu mai plecăm până la Paşti din internat. Ori eu, după ce primisem scrisoarea, trebuia să fac cât de repede un drum la Iaşi. Am alergat la părintele Antim şi i-am povestit cu de-amănuntul, inclusiv dorul care avea să mă poarte către Moldova. A înţeles totul şi, cu bunătatea cu care ar fi copleşit şi pe cel mai hâtru om, m-a izbăvit de pedeapsa cu care mă alesesem, fiind iubitor de muzică. Parcă-1 aud pe călugărul cu inimă de aur, zicându-mi:
-Du-te şi să fii cuminte! Şi nu uita, copile: adevărata iubire vine o singură dată în viaţa... N-o lăsa să treacă pe lângă tine!Şi nu aveam de gând s-o las să treacă cu nici un preţ. Peste câteva ore eram în tren.
9 februarie,
Încep să mă întreb cum de am început tocmai ieri să-mi scriu memoriile. Bineînţeles, execut un ordin. Dar de ce să încep într-o zi de 8 februarie, o zi indiferentă pentru cei mulţi, dar cu totul specială pentru mine? Am impresia c-o iau razna... Oricum, ieri s-au

împlinit 45 de ani... Au trecut 45 de ani din ziua în care am primit scrisoarea... In seara aceleiaşi zile mă urcasem într-un tren cu care călătorisem toată noaptea până la Iaşi. Pe drum am încercat să mă odihnesc, dar degeaba. Eram nerăbdător, emoţionat... Seara urma să o întâlnesc. Am pierdut câteva ore din zi hoinărind pe străzile cunoscute mie din oraş, apoi mi-am vizitat un prieten, la care aveam să şi rămân peste noapte. La ora şapte ne-am întâlnit la aceeaşi cafenea. O găseam chiar mai frumoasă decât altădată. Romancierii, poeţii, scriitorii în general obişnuiesc să-şi descrie persoana iubită sau, mă rog, personajul feminin al operei lor într-un chip minunat, adesea oferind cititorului posibilitatea unei cunoaşteri amănunţite. De aceea, cititorul aşteaptă o asemenea descriere.

În faţa acestei aşteptări mă trezesc purtat de neputinţă, văduvit parcă de cuvinte... Nu pot s-o descriu. Pot spune doar că era frumoasă, cu siguranţă cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o vreodată! Dar nu pot s-o descriu... Ştiu că am vorbit multe în acea seară, că am plănuit multe, că am visat amândoi. Nu-mi amintesc totul. însă nu voi putea uita nici o clipă o îmbrâţiţare şi un sărut...

A doua zi m-am intors la Bucureşti. Eram elev în ultimul an de Seminar. întrezăream o viaţă care ar fi trebuit să aibă un curs minunat... Inchipuiţi-vă un tânăr de optsprezece ani care se aruncă în viaţă sub umbrela unei mari iubiri şi veţi descoperi imaginea unui om fericit pe cale să se împlinească.

In următoarele trei luni am mai vizitat-o în Iaşi o singura dată. Aceleaşi planuri, aceleaşi vise. aceleaşi promisiuni, aceeaşi mare iubire, care părea să ia amploare cu fiecare clipă care trecea. Cu siguranţă nu mă înşelam... şi ea era cuprinsă de aceleaşi sentimente pentru mine. îmi zicea, de altfel, necontenit că mă iubeşte. Atunci, sfios, ca un copil ruşinos pe care îl duci prima zi la şcoală, cu o gingăşie în gesturi şi în priviri pe care numai tinereţea ţi-o poate oferi, i-am aşezat în palmă un inel. Nu am fost atât de stăpân pe situaţie încât să i-1 aşez eu pe deget. Şi ea a înţeles că sunt un împiedicat în viaţa asta...

Dar cu o privire plină de duioşie, privirea unei femei îndrăgostite care îşi vede iubitul ca pe un copil neîndemânatic şi pentru asta îl iubeşte mai mult, a luat în grija ei următorul pas. Cu naturaleţea pe care numai o femeie ce se ştie iubită o poate avea, şi-a potrivit inelul pe deget, acceptând să fie logodnica mea. E ultimul moment pe care mi-1 amintesc din acea întâlnire. E momentul căruia eu, atunci, mi-am încredinţat viata...

A urmat apoi o perioadă destul de aglomerată cu examenele specifice sfârşitului de liceu. în tot acest timp ne scriam foarte des; cred că de două ori pe săptămână primeam veşti de la ea. Uneori poştaşul îmi aducea o singură dată pe săptămână două scrisori trimise la date diferite. Cuvinte de iubire, promisiuni, vise, scrise, parcă, cu cel mai poetic condei...

Trebuie să precizez că acea perioadă a fost cumplită pentru mine din pricina unor cunoştinţe mai vechi şi a unor acţiuni de-ale mele din trecut. Până la *Rebeliunea Legionară,* când *Garda* a trecut la acte demne de cel mai înfiorător terorism, cine nu era legionar, nu era român. Discursul legionar era naţionalist şi promova valorile creştine, iar noi, tinerii de-atunci, căutam o trezire a poporului prin cultura naţională şi prin valorile spirituale autohtone. In acest context, cuvintele Căpitanului şi, mai apoi, discursul lui Horia Sima erau revelatorii pentru noi. Eu, ca unul care îl cunoscusem pe Corneliu Zelea-Codreanu în casa unui preot din Iaşi, eram un fel de lider al unui grup de tineri, înflăcăraţi de idei legionare.

Îmi amintesc şi acum ziua de 5 septembrie 1940. Cu o seară înainte, Carol al II-lea, înfrânt de puterea crescândă a Mişcării Legionare, îl cheamă în puterea nopţii pe Antonescu şi, silit fiind, îi acordă puteri depline. Iar Antonescu eliberează pe toţi legionarii din închisori. Ideile cu care cochetam până atunci, deveneau o doctrină. Simţeam că ducem o luptă dreaptă pentru ţară şi pentru memoria Căpitanului, care devenise un simbol, atât pentru cei tineri, care îl vedeau ca pe un zeu, dar şi pentru cei mai vâfstnici, care îl cunoscuseră şi care îi slujeau idealul. Nu pot să nu-mi amintesc versurile pe care i le dedicase Radu Gyr, Căpitanului ucis de jandarmi la sfârşitul lui noiembrie, 1938:

"De-aici înainte, vremea se măsoară
cu trudnicele tale oseminte,
şi veacul care curge peste ţară,
începe din cenuşa ta fierbinte.
Mergi printre noi cu sfânta-ţi moarte vie,
Ne tămâiezi cu marea ta tăcere...
Mormântul tău e numai înviere,
prin tine luminăm de veşnicie.
Eşti ruga Ţării pentru biruinţă , mistria noastră-n aur
ferecată , dalta de foc înfiptă în credinţă
Mormântul tău e viaţa noastră toată.

Luăm un pumn de Lut din groapa sjântă
şi-lpunem pe vechi răni de închisoare;
şi rănile din noi tresar şi cântă,
se fac medalii şi zâmbesc în soare... '

Radu Gyr e un nume cu rezonanţă atât pentru poezia acelor vremuri, cât şi pentru întreaga conştiinţă naţională, aş îndrăzni eu să spun. Dacă el a simţit să-i dedice lui Codreanu asemenea versuri elogioase, închipuiţi-vă ce simţăminte nutream noi, nişte adolescenţi, care participam la marşurile Legiunii şi care vedeam cum toţi cei prezenţi căpătau, după discursul Căpitanului, o motivaţie şi mai puternică de a lupta pentru convingerile legionare. Numărul celor prezenţi la marşurile Legiunii era impresionant. Cu siguranţă, toţi veneau acolo din convingeri proprii, nu din obligaţie, căci, pe vremea lui Codreanu, legionarii erau priviţi ca un fel de terorişti, cum au fost priviţi de altfel şi după ianuarie 1941, şi cum sunt priviţi şi astăzi... Noi, tinerii legionari, eram nădejdea neamului, urmaşii Căpitanului şi purtătorii năzuinţelor lui. Inchipuiţi-vă că unii au ajuns să-şi întemeieze familii având drept criteriu crezul legionar. Căpitanul însuşi îi îndemnase spre această măsură prin circulara de pe 18 august 1937, privitoare la *biologia legionară,* în care scria: *"aş dori ca în mijlocul naţiei româneşti să se formeze familii-cetăţi legionare. Pentru aceasta voiesc să încurajez căsătoriile legionarilor cu legionare, având la baza însoţirii nu singura apreciere a frumuseţilor fizice, ci mai ales pe aceea a strălucitoarelor însuşiri sufleteşti legionare ".*

După moartea Căpitanului, cum spuneam, am sărit cu toate puterile mele în sprijinul mişcării. Eram motivat, ca şi colegii şi prietenii mei. Ne era cunoscut cazul profesorului Iorga şi adesea auzeam că vina pentru moartea lui o are Căpitanul. Insă, pentru noi, Nicolae Iorga, la acea vreme, nu putea fi pus pe aceeaşi balanţă cu Căpitanul. Despre

moartea lui Iorga auzisem mai "ales noi, cei din Seminar. Ştiam despre el că a fost un mare istoric, un savant, că are numeroase studii de istorie bisericească autohtonă şi că a fost omorât de legionari. Oamenii patriarhului Miron Cristea ne tot spuneau lucrurile astea, patriarhul fiind cel care a interzis preoţilor să primească ajutorul legionarilor la construirea de biserici. Insa în rândurile verzi ale Legiunii erau numeroşi preoţi, iar zvonul că Miron Cristea e mason a circulat destul de rapid, încât argumentele anti-legionare care ni se aduceau erau imediat demontate. Căpitanul reprezenta pentru noi un ideal... Noi eram cei despre care Aron Cotruş zicea: *"arşi de soare, aspri, îndrăzneţi,/crainici iuţi ai noii vieţi.../că prin fulgere, prin furtuni, pe sub grindini/ vin voiniceşte de pretutindeni:/ pădure mişcătoare de goruni nebuni,/ oaste făcătoare de minuni,/ cu vrere năprasnică, vie/de-atotputernicie...* ".

În acest context, nu am ezitat să împart manifeste legionare şi chiar să ţin discursuri în rândul tinerilor, însufleţit fiind de crezul legionar. .Am făcut asta atât înainte de 1940, începând imediat după moartea Căpitanului, cât şi după. Am fost legionar înainte de se instaura Statul Naţional-Legionar, legionar am fost în timpul guvernării verzi şi am rămas legionar şi după ianuarie 1941. Pe 13 septembrie 1941, de ziua Căpitanului, cu câţiva prieteni care-mi împărtăşeau ideile, am mers la biserica *Sfântul Ilie-Gorgam,* numita în epoca şi *biserica legionari/or* pentru că aici membrii Mişcării participau la slujbe încă din 1927. In apropiere era casa Generalului Zizi Cantacuzino, unde a fost sediul Legiunii o lungă perioadă de timp. In *biserica legionarilor* l-am comemorat atunci pe Căpitan... întorşi la internat, am continuat sărbătoarea ceva mai discret, prin discuţii cu conţinut legionar, recitări de poezii dedicate Căpitanului şi *Legiunii Arhanghelului Mi hail.* Eram în plină perioadă anti-legionară. Antonescu. obsedat de măsura nepotrivita pe care a luat-o cândva, de-a se încrede în Garda de Fier, trecuse acum la arestări în masă nu numai pentru conducătorii mişcării, dar şi pentru cei care ar fi vrut s-o reînvie. In acest context, poliţia fusese anunţată că noi comemoram pe Codreanu şi a venit la internat.

Cu toţii ne-am mărturisit atunci convingerile legionare. Pe lângă asta, am fost găsiţi deţinând şi materiale legionare, noi înşine având câte un text ce aparţinea fiecăruia şi care constituia discursul pentru acea seară, evident, elogios la adresa Căpitanului. Spre surprinderea noastră, nu am ajuns la Jilava, unde erau închişi majoritatea legionarilor. Anchetatorilor Ii s-a făcut milă de noi, văzându-ne nişte bieţi copii. Apoi, nu era tocmai normal să aresteze nişte tineri care nu ajunseseră încă la vârsta majoratului, deşi, în alte ocazii, nu au ezitat să facă şi astfel de arestări. Insa nici nu am scăpat uşor. Ni s-au confiscat toate materialele, ne-au interzis să mai frecventăm *cuiburile legionare* şi am primit şi câte o amendă care echivala cu salariul unui muncitor pe aproape patru ani. Aceste consecinţe reprezentau o adevărată încorsetare pentru mine atât până s-o reîntâlnesc pe Ana, cât mai ales după. Problemele cu care mă confruntam la şaptesprezece ani şi pe care mi le asumam printr-un gest eroic, nu mai puteau fi înfruntate în aceeaşi manieră şi acum, cu un an mai târziu, când intervenise cineva în viata mea...

De aceea am lăsat la o parte orice convingere legionară, conştient fiind că oricum zbaterile mele nu ar fi dus nicăieri, şi mi-am văzut liniştit de examene, care s-au încheiat într-un chip minunat, dintre toţi colegii mei eu obţinând cele mai mari note. Am fost admis la Institut, visul meu de a urma teologia mai departe începând să se contureze. A urmat o vacanţă de trei săptămâni pe care am petrecut-o cu Ana, călătorind

prin toată tara.
În toamnă aveam de gând să mă angajez undeva prin Bucureşti ca să pot strânge banii necesari achitării unei datorii mai vechi şi destul de însemnată , pe care am făcut-o ca să pot plăti amenda din decembrie 41 , primită în cinstea Căpitanului.Cu siguranţă nimeni nu mi-ar fi împrumutat o asemenea sumă, mai ales pe un termen destul de îndelungat , dacă Gala Galaction nu ar fi intervenit pe lângă o cunoştinţă de-a sa care dispunea de ceva bănet. Pe Gala Galaction (Preotul Grigorie Pisculescu) îl cunoscusem în timpul Seminarului şi , din când în când , îi mai făceam câte o vizită. Poate că şi apropierea de el ne-a făcut pe mine şi pe câţiva colegi de-ai mei să nu-l vedem într-o lumină atât de strălucitoare pe Nicolae Iorga... Ei doi erau duşmani înverşunaţi.

În cele trei săptămâni de vacanţă am discutat enorm. Nu mai era nici un dubiu că suntem făcuţi unul pentru celălalt. De fapt , convingerea asta o aveam amândoi de la început , eu chiar dinainte de a-i trimite scrisoarea. Hotărâsem să ne căsătorim peste doi ani. Tot în acel an terminase şi ea liceul şi fusese admisă la facultatea de Litere , în Iaşi. Plănuisem pentru anul ce urma să nu treacă două săptămâni fără să ne vedem, promisiune pe care ne-am străduit s-o respectăm , mai ales că ne era foarte greu unul fără celălalt. Ajungeam din ce în ce mai rar pe-acasă , să-mi văd părinţii. Drumurile mele erau tot către ea...
Pe 8 februarie 1943, după un an de la primirea scrisorii, o vizitasem la Iaşi. întâmplător, îmi arunc privirile într-o cutie în care îşi ţinea scrisorile şi cercetez câteva, pentru a-mi aminti ce i-am scris de-a lungul acelui an. Corespondenţa ei era mult mai bogată decât scrisorile pe care i le trimisesem eu... Erau scrisori ale fostului ei logodnic, însoţite de poezii pe care i le dedica. Din ce-i scria, părea o dragoste în tăcere, o idilă a unor suflete care înţelegeau să iubească altfel. Versurile lui mi s-au părut la fel de bolovănoase ca şi atunci când avusesem primul contact cu ele, numai că acum conţineau ceva obscen, ceva prea vulgar pentru mintea mea de copil cuminte, iar acel ceva cu siguranţă nu era limbajul... Probabil mă intriga faptul că poate închina versuri de amor femeii pe care o iubesc eu, femeii care îmi mărturisea mie iubire.
Am întrebat-o ce să inteleg prin prezenţa acelor scrisori în corespondenţa ei. Mi-a răspuns vag, vădit enervată de situaţie. A fost prima discuţie tensionată dintre noi şi nu eram deloc pregătiţi pentru asta. Ca să pună capăt situaţiei, a ars toate scrisorile şi mi-a zis:
-Te rog, hai să punem capăt acestui subiect! Să-l ardem împreună cu scrisorile! Noi doi avem ceva ce nimeni nu ne poate lua... avem iubirea care ne uneşte!
Am crezut-o. Mi-am dorit să cred în ea pentru că altfel nu puteam crede în noi. Cu toate acestea, mi-era imposibil să nu mă gândesc la acele scrisori, la acele poezii... Problemele pe care Ie duceam cu mine de mai bine de un an, la care s-a adăugat nespusa durere a incertitudinii unei relaţii de iubire, începeau să mă consume din ce în ce mai mult. Insă ceva timp am reuşit să ascund starea asta, uneori chiar şi de mine. Am mai purtat câteva discuţii cu ea, în care mi-a mărturisit:
-Nu sunt stăpână pe sentimentele mele. Ştiu că te-am iubit enorm şi că te iubesc şi acum. Sunt momente în care nu simt nimic pentru tine, altele în care îmi eşti foarte drag şi altele în care te iubesc. Uneori, îmi amintesc de Bogdan... Şi, oricât de mult aş refuza să mă gândesc la el, nu pot... Uneori... îl iubesc pe el, şi nu pe tine... Dar ştiu că, şi atunci când te iubesc pe tine şi atunci când simt ceva pentru el, tot pe tine te vreau;

tot lângă tine imi doresc să fiu! Asta cred că e cel mai important. Cred că pe baza acestor sentimente putem merge mai departe!
Şi am mers mai departe...
Încă de la începutul lui 1943 se auzeau zvonuri potrivit cărora comuniştii urmau să pună mâna pe putere. Cei mai mulţi nu dădeau importanţă unor zvonuri de genul acesta, negăsindu-le nici un temei. Alţii, conştienţi de contra-ofensiva de la Stalingrad, observând că valul războiului s-a întors împotriva Axei, au început să-şi facă gânduri serioase. Gândul unui regim comunist în România îi speria îndeosebi pe moşieri şi pe burghezi. Au fost destule familii de moşieri care au vândut tot şi au plecat în Apus de teama comuniştilor. Printre acestea s-a numărat şi familia Anei... Aveau să plece în Franţa pe la mijlocul lui iunie 1943, însă ea avea să rămână în ţară să-şi termine studiile. Au plecat părinţii ei şi, într-adevăr, ea a mai rămas nn an. In anul acela am petrecut destul de mult timp împreună şi purtam adesea discuţii despre noi, despre ce mai simţim unul pentru altul. Ea când imi spunea că mă iubeşte, când îmi repeta că nu ştie ce simte, dar că e convinsă că eu sunt cel alături de care vrea să trăiască toată viaţa.
După intrarea trupelor sovietice în România şi după semnarea armistiţiului de la 12 septembrie 1944, prezenţa partidului comunist se făcea din ce în ce mai simţită în ţară. Trecuse ceva vreme de când Ana nu-şi văzuse părinţii, aşa că hotărî să plece pentru două luni, urmând să se întoarcă la sfârşitul lui noiembrie. Primise când era mică, de la o mătuşă, doi porumbei de plastic, mici, fiecare puţin mai mare decât un medalion. îi păstrase până în momentul discuţiei noastre despre plecarea ei. Mi-a dăruit unul dintre porumbei şi mi-a spus că pe celălalt îl va păstra ea... *"Aşa... ca să ne amintească unul de celălalt... "*
A plecat la sfârşitul lui septembrie. M-a rugat să trec pe la ea să iau câteva fişe pe care trebuia să le predau la secretariatul Facultăţii unde era studentă, probabil ceva care să-i justifice absenţa... I-am respectat rugămintea întocmai. Căutând printre lucrurile din biroul ei, am zărit porumbelul...
Gândul că se va întări puterea comuniştilor nu-mi era deloc comod, ţinând cont că pe numele meu. Politia întocmise un dosar în care eram acuzat de participare la activităţile legionare şi după ce statul le-a interzis. Apoi, întâlnirea pe care am avut-o în adolescenţă cu Codreanu în casa preotului din Iaşi, întâlnire cu care mă tot lăudam, era consemnată şi ea în dosarul meu. Nici familia mea nu avea o situaţie care să-i mulţumească pe comunişti: tata era preot, deci *mistic şi anti-comunist,* iar mama provenea dintr-o familie de intelctuali chiaburi. Prins în acest context, nu puteam fi deloc liniştit. Temerile mele nu au întârziat, de altfel, să se concretizeze, căzând pradă unor înscenări din cele mai diabolice. Au fost atunci întorşi împotriva mea prietenii, cunoscuţii, rudele, li-au speriat părinţii prin scrisori întocmite cu minciuni din cele mai cumplite... I-au scris şi Anei... Nici în ziua de astăzi nu am aflat ce-i spuseseră. Ştiu doar că am primit de la ea câteva rînduri destul de târziu, în ianuarie 1945:
"Adrian,
Am încercat să-mi cumpănesc bine sentimentele şi îmi dau seama că nu te iubesc, că nu eşti tu cel cu care vreau să-mi petrec restul vieţii... Iartă-mă, dar nu mai pot continua în relaţia asta... Poate că ie-am iubit... Sigur ie-am iubit, dar acum vreau să fiu singură, să mă dedic mie însămi. Poate, cândva, voi găsi şi eu pe cineva pe care să iubesc... Mi-aş dori să rămânem prieteni. Ana "

Un timp am refuzat să cred că-i adevărat. Aş fi vrut să cred că e o înscenare, că rândurile nu-i aparţin, însă îi recunoşteam prea bine scrisul. Vroiam totuşi o lămurire, vroiam să-mi spună că nu-i adevărat... Fuseseră destule discuţii între noi vizavi de ce simţim unul pentru celălalt, uneori chiar tensionate, dar ajunseserăm la concluzia că fiecare dintre noi are nevoie de celălalt. Eu o iubeam nespus, iar ea mă iubea... în felul ei... Uneori mă iubea, alteori îi eram doar persoana cea mai apropiată sufletului ei. Cu toate astea, niciodată nu s-a pus problema despărţirii. Trăisem cu certitudinea '; unei vieţi împreună. Gândul că eu şi Ana nu ? mai eram acel "noi" era pentru mine ugigător. îmi făcusem tot felul de ipoteze şi eram absolut hotărât să nu renunţ la ea. De aceea, i-am scris: *"Iubita mea,*
Rândurile pe care le-am primit de la tine sunt absolut sfâşietoare...Nu-mi pot închipui cum, după toate îmbrăţişările, după toată dragostea noastră..., cu toate visele noastre nebăgate în seamă, poţi să renunţi atât de uşor la mine, aşteptând să te arunci, când va veni vremea, în braţele altuia... Cu siguranţă, înscenările cărora am căzut pradă nu te-au ocolit... Te rog să nu le dai crezare! Ştii bine, şi tu ai zis-o. că noi avem ceva mai important, ceva ce nu ne poate lua nimeni... iubirea... Spuneai că te vei întoarce după două luni... Ce s-a întâmplat? Aştept un răspuns cât mai grabnic!
Cu toată dragostea, Adrian"
Şi răspunsul a venit iarăşi după mult timp, în iunie. In tot acest timp, mă gândeam că e vorba de o înscenare a comuniştilor care se instalau în România, iar ea a rămas în Franţa, unde putea avea o siguranţă.. Îmi scria:
"Dragă Adrian,
... Iubirea... a trecut ca orice alt lucru de pe pamantul ăsta. Sau, poate, nu am ştiut eu să iubesc. Acum nu mai are nici o importanţă... Eu am rămas la Paris. îmi voi continua aici studiile... Situaţia în tară e destul de incertă.Drumurile noastre se cam despart de aici... Ai grijă de tine! Nu te mai gândi la înscenările a căror pradă ai căzut! Am primit, într-adevăr, multe scrisori şi am fost vizitată de mulţi oameni în acest sens, însă toate astea nu au nici o legătură cu decizia mea... Să ştii că şi eu, cândva, te-am iubit... Cu drag, Ana "
Cumplit... mă simţeam trădat de fiinţa înaintea căreia îmi îngenuncheasem încrederea, inima, viaţa... O iubeam nespus şi o uram în acelaşi timp pentru ce fusese în stare să-mi facă. îmi veneau în minte crâmpeie dintr-un poem eminescian:
"Biblia ne povesteşte de Samson. cum că muierea,
Când dormea, tăindu-i parul, i-a luat toată puterea
De l-au prins apoi duşmanii, l-au legat şi i-au scos ochii,
Ca dovadă de ce suflet stă în piepţii unei rochii...
Când cochetă de-al iau umăr ti se razimă copila, Dac-ai inimă şi minte, te gândeşte la Dalila. "
Şi totuşi, învinuind-o, parcă mi se sfâşia inima. Cu toată suferinţa pe care mi-o provocase, îmi reproşam cu înverşunare că pot gândi asemenea lucrări despre ea. Ajunsesem să o preţuiesc într-atât, încât orice gând care mi-ar fi trecut prin minte şi care ar fi pus-o într-o lumină nefavorabilă, mi-ar fi părut un sacrilegiu. Si azi refuz să cred că m-a trădat... Am aflat mai târziu, după câţiva ani, de la o cunoştinţă comună că, de fapt, se întorsese în Iaşi la data la care ar fi trebuit s-o aştept. Cu siguranţă cineva din Paris o ajuta în privinţa expedierii scrisorilor, pentru a mă convinge pe mine că ea a rămas la Pans. Mă întreb acum: dacă aş fi ştiut că se întorsese în ţară, oare aş fi reuşit să

schimb ceva? Probabil că nu...
10 februarie,

Mi-e din ce în ce mai dificil să scriu. Fiecare cuvânt îl simt ca pe un pas către sfârşit, fiecare literă e o clipă de agonie... După ultima scrisoare a Anei a urmat o perioadă de incertitudine. Mă înverşunam să cred că mă iubeşte şi că totul e o înscenare, că îmi scapă un amănunt care m-ar putea ajuta să înţeleg totul. Am continuat să-i scriu până în septembrie, dar în zadar.... Nu mai ştiu numărul scrisorilor pe care i le-am trimis în acea perioadă pe adresa din Paris, ştiu doar că au fost foarte multe
Gala Galaction încercase să dea de mine în câteva rânduri. Bănuiam că e vorba de datoria destul de veche, pe care nu eram în stare s-o achit nici acum. O întâlnire cu ei era oricum inevitabilă, căci îmi era profesor de *Studiu biblic al Vechiului Testament* la Facultate, aşa că am hotărât să-1 vizitez. Pe 28 septembrie, seara, eram în faţa casei lui din Bucureşti. L-am aşteptat aproape un ceas. Când m-a văzut, m-a privit foarte uimit, apoi a exclamat:
-Doamne, că au trecut evreii prin Marea Roşie e un lucru mare şi o proorocire, dar că băiatul ăsta a venit să mă caute e o minune fără egal!
Îndată am izbucnit în plâns şi i-am zis singurele cuvinte pe care eram în stare să i le mai spun:
-Prea Cucernice, iertaţi-mă, vă rog!
-Tu ce crezi, că-s Sfantu' Petru? încerc eu să uit, dar ajută-mă şi tu! Ia zi, ai făcut rost de bani? Deja relaţiile mele cu cel care te-a împrumutat s-au stricat... I-am dat eu o parte, cât am putut. Acum văd că cere şi dobândă, cămătarul naibii...
-Nu am nici un ban. Sunt distrus! Chiar nu ştiu ce să fac.
Moşneagul se uită atent spre mine, tace câteva clipe, apoi zice:
-Nu ştiu cum s-o ducem la capăt, că sunt bani mulţi... Iţi poţi cumpăra o casă cu ei. Iar eu stau tare prost cu banii în perioada asta. Poate de pe la Asociaţia Scriitorilor, că vor să mă pună preşedinte, poate de la partid... Nu ştiu ce să zic. Dacă nu ai fi fost legionar, o rezolvam noi cumva cu partidul, dar aşa...
-Ce partid? am întrebat eu. Să nu-mi spuneţi că v-aţi dat cu comuniştii!
-Of, copilule... Ca să instaureze comunismul în Rusia le-au trebuit 30 de ani, iar aici vor să termine tot procesul în doi ani. Nu ştiu ce se va alege de tara asta. Mie mi-au propus să fiu deputat de Argeş. Mă gândesc să accept. La câte am făcut în viaţa asta, nu mi-e mai greu sufletul cu încă un păcat... Acum. revenind la problema ta, nu-i văd rezolvarea. Să mai treacă timpul, poate le va aşeza Domnul într-un fel! Hai mai bine să intrăm în casă!
Am intrat şi ne-am aşezat în faţa bibliotecii. A continuat discuţia:
-începe şcoala luni. Sper să ne vedem mai des cu ocazia asta! Ce-ai de gând să faci? Ai ceva de gând?
-Prea Cucernice, nu ştiu... Nu vin la şcoală luni. Merg la mănăstire.
-Păi şi cât stai? Rămâi până duminică şi luni să fii la Bucureşti, la cursuri!
-Nu, părinte, vreau să rămân de tot la mănăstire! Poate aşa e mai bine...
S-a ridicat deodată, ca şi când ar fi primit cea mai cumplită veste. Apoi a început să mă certe:
-Ai înnebunit? Ce să faci la mănăstire? Ce motiv ai să te faci călugăr? Cine intră în mănăstire ori n-are minte ori e impotent!

Intr-un final l-am convins că vreau să intru în monahism. De altfel, pe Gala Galaction, dacă îl cunoşteai puţin. îl puteai face să-ţi dea dreptate imediat. Mi-a şi zis apoi:
-Şi eu am vrut cândva să intru în mănăstire. Cu siguranţă, călugării trăiesc bucurii la care noi, cei din lume, nu avem acces datorită patimilor noastre. Eu am fost un desfrânat dintotdcauna, dar, ca şi Augustin, mă pocăiam încă din clipa dulce a păcatului. Ştii, e ciudat cum adesea te pierzi în braţele unei femei străine şi n-o respingi, iar în patul tău. alături de soţia ta, simţi că greşeşti, că e păcat. Ciudaţi mai suntem noi, oamenii... Şi la ce mănăstire vrei să mergi?
-Nu ştiu. Undeva unde să nu mă găsească nimeni.
-Of, mai rămâi la mine câteva zile. Nu te las să pleci aşa. In cele din urmă m-a convins şi am mai rămas la el. A trebuit să plec, însă, peste trei zile pentru că mă căuta miliţia. Erau căutaţi câţiva dintre cei care susţinuseră *Legiunea* şi nu fuseseră închişi pentru că erau minori. Câţiva tineri împărţiseră manifeste legionare în ultimele zile şi miliţia bănuia pe unii dintre studenţii teologi, printre care şi pe mine. Mai mult, pe numele meu se eliberase un mandat de arestare pentru *"uneltire împotriva ordinii sociale* ".Mi-a dat Gala Galaction ceva bani pentru drum, sfatuindu-mă ca înainte să merg la mănăstire să trec şi pe-acasă. Peste câteva zile am ajuns, într-adevăr, în faţa casei părinţilor mei, însă nu am putut intra. Mă reţinea gândul că i-am dezamăgit, că le-am greşit enorm. îmi închipuiam ce gândeau ai mei când aflaseră de toate problemele mele... Am mai rătăcit în felul ăsta câteva zile. dormind pe la mănăstiri, încercând să-mi aflu locul, dar nicăieri nu mă regăseam.
Intr-una din serile de pribegie am trecut poarta mănăstirii Sihăstria. M-am înfăţişat umil înaintea stareţului şi l-am rugat să-mi îngăduie să rămân o perioadă la Sihăstria. M-a privit aspru şi mi-a răspuns că nu au destule locuri de cazare pentru cunoscuţii mănăstirii, darămite pentru un pribeag. Auzind cuvintele stareţului, am alergat mâhnit în biserică şi am picat înaintea icoanei Sfintei Fecioare. Am început să plâng cu amar. După ceva timp, simt cum cineva îşi aşază palma pe creştetul meu. îmi ridic privirea şi descopăr un călugăr tânăr, cu o izbitoare luminozitate a feţei. Mă priveşte blând şi îmi zice:
-Nu fi necăjit, Adriane! Tu vei fi primit într-o mănăstire, dar nu în Sihăstria... Vei fi călugăr, dar nu aici! Când ai să ne vizitezi data următoare, iţi voi săruta mâna...
Nu înţelegeam de unde imi cunoştea numele, nici ce vroia să-mi spună prin acele cuvinte.
Pe *14 octombrie,* în preajma prânzului, am ajuns la mănăstirea Neamţ. Am rămas câteva ore bune în fala porţii. Parcă încremenisem. Nimeni nu se sinchisea de prezenţa mea cel puţin ciudată. Priveam când spre poarta de stejar, când spre icoana înălţării Domnului, aflată deasupra porţii. Privindu-L pe Hristos, aşteptam ceva, un semn... Iar El nu-mi zicea nimic. Aveam senzaţia că mă îngăduie aşa cum sunt.
Am intrat cu greu în mănăstire, când deja se însera. Un gând ciudat mă făcea să simt că intru în mormânt. începuse Vecernia şi vedeam cum se grăbeau spre biserică vreo doi călugări întârziaţi. Le-am urmat calea şi am intrat în biserică. Dintre toţi sfinţii pictaţi în interior, privirea mea îndurerată parcă 1-a ales pe Sfanţul Antonie cel Mare. In acea reprezentare. Cuviosul ţinea în mână un pergament pe care era aşternut un îndemn: *"Dacă vrei să vii, vino aşa cum eşti, căci Dumnezeu te primeşte cu toate neputinţele tale! Iar dacă vrei sa iţi pui toate în rânduială înainte să vii, atunci află că nu vei veni niciodată!".* M-a cuprins o teamă cum n-am mai trăit până atunci. Nu ştiam

sigur ce vreau. Am îngenunchiat şi ascultam slujba. Mă necăjeau atâtea gânduri, încât nu mă puteam ruga. îmi doream o minune; îmi doream ca cineva să-mi schimbe într-o clipă viaţa.
După slujbă, călugării au plecat osteniţi spre chilii.Mă înspăimânta atâta negru, atâta întunecime în îmbrâcămintea lor.Acum, gândindu-mă, văd atâta lumină în straiele monahale? Deşi toţi plecau, eu am rămas îngenunchiat. Aş fi vrut ca viata să mi se termine atunci sau, măcar, să se oprească timpul pentru câteva zile, să pot uita de toate. Plângeam. Nu ştiam încotro mă îndrept. Simţeam că amorţesc, că devin o bucată de piatră care tot încearcă să se întingă în pământ.
Într-un târziu, preotul care slujise iese din Altar, se închină la iconostas, apoi vine spre mine şi îmi zice să merg la masă. II însoţesc şi ne îndreptăm amândoi spre trapeza mănăstirii. Mă aşez lângă nişte fraţi tineri, unii chiar mai tineri decât mine. Cercetez pe flecare dintre ei cu privirea. Pe chipurile lor se citea un entuziasm inconştient, ceea ce unii numesc *râvnă pentru călugărie,* iar eu consider naivitate, nehotărâre. Toţi credeau că vor să-şi petreacă întreaga viaţă în mănăstire. E drept că unii chiar îşi doreau asta, iar acelora monahismul Ie-a înnobilat sufletul şi i-a făcut lumină înaintea oamenilor. Insă din rândurile celorlalţi, a inconştienţilor, a nehotărâţilor, s-au ridicat în câţiva ani idioţii frustraţi de propria imagine şi de vieţuirea pe care şi-au ales-o. Aceştia sunt aceia care, îmbrăcaţi în rasa călugărească şi încuiaţi în chiliile schiturilor, au o singură preocupare, aceea de a vedea lumea ca pe un iad, ca pe o mulţime potrivnică, asupra celor din lume planând o imensă şi diavolească vină, aceea de a nu fi călugări, de a se putea bucura de toate frumuseţile acestei vieţi. Masa fraţilor, a novicilor, se continua cu masa călugărilor, în capul căreia stătea stareţul, în imediata lui apropiere şezând preoţii mănăstirii.
După rugăciune, au început cu toţii să mănânce, iar un monah anume rânduit citea un cuvânt de învăţătură dintr-o carte veche. Erau câteva îndemnuri pentru vieţuitorii mănăstirilor, lăsate de Sfinţii Părinţi. Din tot ce s-a citit în acea seară la cină, am reţinut doar câteva cuvinte şi acelea nu mi-au dat pace multă vreme: *"De-ai venii în mănăstire şi te-ai aşezat cu călugării la masă şi ai mâncat din blidul lor jugul lor l-ai luat, pentru care dacă-l vei duce cu smerenie, vei primi cununa nevestejirii!".* Nu am putut mânca nimic în acea seară.
După cină, am mers la părintele stareţ. In acea vreme, stăreţia mănăstirii era în grija arhiereului Galaction Gordun[1]» obligat să se retragă dintre sinodali, împreună cu alţi ierarhi. Prin mijlocirea lui Sadoveanu, atât lui Gordun cât şi celorlalţi li se îngăduise să se retragă la mănăstirea Neamţ. Deşi venerabil maestru al unei loji masonice, Sadoveanu, prin intervenţiile sale, s-a arătat destul de folositor Bisericii. Se pare că de aici i s-a tras şi moartea...
Părintele Galaction stătea în cerdacul stăreţiei şi privea cum dealurile din apropierea cetăţii monahale erau dezmierdate de o ploaie mocănească. M-am apropiat şi am cerut, sfios, blagoslovenie. Ţineam capul plecat şi nu-mi puteam ridica privirea din pământ. Arhiereul-îmi cuprinde capul între palme, îmi apasă pe tâmple, şi mă determină să-mi inalţ privirea, îmi priveşte chipul, apoi inii zice:
-Ce-i cu tine? De unde vii?
-Prea Sfmţite, nici nu mai ştiu de unde vin... Dar ştiu încotro mă îndrept... Vreau să mă fac călugăr.
Am zis aceste vorbe cu atâta siguranţă, : încât în clipa următoare am început să-mi fac

griji pentru sufletul meu. Simţeam că, dintr-o dată. am ajuns să mă pot minţi şi pe mine. Stareţul încetează să mă mai privească pentru câteva clipe, face câţiva paşi prin cerdac, apoi se întoarce spre mine

----------1. Mai târziu, după pensionare, arhiereul Galaction, deşi teolog de înaltă ţinută, s-a lăsat convins de călugării stilişti şi a acceptat să ia asupra sa conducerea *Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi,* fiind primul lor mitropolit. Ca urmare firească a gestului său, Sinodul 1-a depus din treaptă. Tot atunci s-a hotărât ca Galaction Gordun să nu fie pomenit în nici o carte de istorie bisericească.

şi, după câteva momente de tăcere, mă întreabă:

-Ştii ce-i călugăria?

Hotărât să fac o impresie bună şi, totodată, să-l încredinţez de tăria deciziei mele, i-am răspuns:

-Ştiu. E jertfa... Iar eu imi doresc să mi-o asum!

-Cuvinte goale... Habar n-ai! După cum te vad eu. cred ca ai ceva pregătire... Aşa-i?

-Părinte, am absolvit Seminarul Teologic la Bucureşti. Acum sunt student la Institut sau, mă rog, eram... Nu mai ştiu...

Stareţul mă priveşte atent, îşi mângâie barba, apoi îmi spune:

-Eu nu pot crede că vrei să te faci călugăr! Zi-mi adevărul! Ce probleme ai?

-Am fost legionar. Mă caută comuniştii să mă aresteze. Am avut iubirea în braţe şi am lăsat-o să treacă pe lângă mine. Sunt un om pierdut! Vreau să-mi pierd urma. Vreau să mor pentru lumea aceasta!

Galaction face câţiva paşi în tăcere, priveşte spre biserică, spre cer, îşi coboară privirea în pământ, apoi se întoarce spre mine şi imi spune hotărât:

-Rămâi aici!Câtă vreme noi ne-am găsit refugiul aici, poţi avea şi tu linişte în mănăstirea Neamţ. Să nu mai zici nimănui unde eşti!Fără scrisori,fără vorbe...Din toată mănăstirea doar eu trebuie să-ţi ştiu povestea. Să ştii, însă, că eu nu te voi călugări în veac! Imi convenea propunerea stareţului. Cu toate astea, am mai insistat:

-Părinte, vreau să fiu călugăr. Vreau sa-mi dedic viaţa lui Hristos, să primesc chipul îngeresc.. Vă rog...

-Eu nu te voi călugări niciodată! Să zicem că ai statutul unui frate de mănăstire, dar atât! Iţi vom da o chilie; mergi la ascultare, !a slujbe, te ingrijeşti de studiu, de rugăciune... Asta-i tot ce-ţi putem oferi.

Mi-am plecat uşor privirea, i-am mulţumit, apoi am fost condus de un frate către chilia care-mi fusese rânduită. încăperea în care aveam să locuiesc era undeva în afara mănăstirii. O cameră simplă, foarte mică, cu tavan de lemn ce se apropia îngrozitor de mult de duşumea. Din clipa în care am intrat în acea chilie, în toată perioada în care aveam să stau acolo, am trăit cu senzaţia că mă sufoc, că respir aer cu porţia. Pereţii ăia coşcoviţi, potrivnicul tavan de lemn, patul de fier şi cartea de rugăciuni pe care n-am putut-o deschide mai niciodată, au fost singurii martori ai tânguirii mele. Eram pierdut pentru lume. iar lumea se nimicea în mintea mea şi creştea undeva, într-un loc depărtat, către care eu nu puteam năzui niciodată. Şi plângeam pentru că am iubit atât de mult lumea...In acea noapte am adormit foarte greu,chinuit de durere şi de tot felul de tânguiri şi neputinţe. Urlam către Dumnezeu să-Şi întoarcă faţa către mine. Cumplit... Aveam impresia că şi Dumnezeu a ajuns să mă

creadă nebun, că" şi El, iubitorul de oameni, S-a săturat de mine. Nu-I mai ceream o minune. II rugam să-mi dea doar un fir de aţă de care să mă agăţ şi puţină putere.

In acea noapte durerea nu m-a ocolit nici în vis... Am visat că alergam prin ploaie, părăsit de toţi şi, deodată, în goana mea, mi-am dat seama că sunt gol şi că în jurul meu era senin, ploaia căzând numai peste mine. Treceam pe lângă oameni şi mă priveau cu dispreţ, rostind cuvinte pe care refuzam să le ascult. Mă simţeam ca Adam care fugea de privirea Creatorului prin grădina Raiului. La un moment dat am ajuns într-o livadă, scăpând de privirile mulţimii potri\Tiice. In depărtare zăream doi oameni, şezând la umbra unui pom. Doar privirile lor mai aveam să le îndur, aşa că alergam înainte, cu nădejdea ca nu mă vor observa. Insă, ajungând în dreptul lor, m-am oprit deodată şi i-am privit cu durere. Erau .Ana şi Bogdan. Şedeau pe pământ, îmbrăţişaţi, şi mş priveau cu cel mai cumplit dispreţ. Am început să plâng şi am alergat din nou. nebun... M-am trezit din visul ăsta plângând şi nu am reuşit să mai adorm. înainte de-a se lumina am mers la biserică. Cuvintele slujbei treceau pe lângă mine, căci eu *ca un surd nu auzeam şi ca un mut ce nu-şi deschide gura sa* nu puteam spune nici un cuvânt.

In vremea prânzului m-a vizitat un student, trimis de Gala Gaîaction. De unde aflase moşneagul că simt la mănăstirea Neamţ nu-mi dau seama nici azi. Îmi trimitea nişte bani, cu rugămintea să mă întorc în Bucureşti, că poate o dau la pace cu comuniştii şi îmi voi putea continua viaţa.

Studentul mi-a dat şi o scrisoare, precizându-mi că situaţia mea e cunoscută de multi şi că ar fi înţelept să vorbesc cu Gala Galaction. Mi-a mai spus că un bun prieten de-al meu, cel care-mi adusese de la Iaşi prima scrisoare a Anei, a fost arestat de comunişti. N-a rezistat anchetei şi bătăilor şi a murit. Vestea m-a dărâmat de-a dreptul. Simţeam că se topeşte şi ultima fărâmă de nădejde. Nu am mai vorbit prea mult cu studentul, ci am plecat spre chilie, sfâşiat de durere. Am deschis scrisoarea pe care mi-o adusese trimisul Iui Gala Galaction. Era de la .Ana... Nu-mi explicam cum avea să ajungă o scrisoare a Anei la mine, la mănăstire. .Am înţeles după ce am citit-o:

"Dragă Adrian,

Am luat cu ceva vreme în urmă hotărârea sa nu-ţi mai scriu. Cu toate astea, mi-am călcat pe inimă şi, iată, îţi trimit câteva rânduri...Am vorbit de curând cu Părintele Gala Galaction. Ştiam că-ţi este apropiat şi l-am rugat să te sprijine. Iţi cunosc situaţia nefericită. îmi pare rau că nu te pot iubi! Aş vrea să-ţi fiu alături, dar nu pot. Te rog, nu mă învinui pentru că nu te iubesc! Să ştii că îmi pasă de tine, de aceea te sfătuiesc să faci orice compromis, numai să duci şi tu o viaţă normală, fără să te distrugi şi fără să faci pe cei din jurul tău să sufere. Cât despre mine... Eu nu voi mai fi a ta niciodată, ştii asta. îmi pare rău să-ţi zic, însă nu l-am uitat pe Bogdan. Îl iubesc şi suntem împreună. Ne vom căsători curând. Ii sunt atât de recunoscătoare că m-a primit înapoi, după ce l-am trădat. Mă bucur pentru că el e ceea ce îmi doresc. Mă bucur pentru că mama e atât de încântată de el. Mă bucur că am şansa să fiu fericită[1] *Sper ca şi tu să mă uiţi! Mi-aş fi dorit să pot iubi ca tine. Uneori am impresia că tu eşti un om prea sensibil pentru lumea asta. Te credeam puternic, dar acum te văd atât de slab... Ştiu că ai trecut prin multe, însă asia nu mă opreşte să simt ce simt şi să te privesc cum te privesc. îmi pare rău pentru tine, îmi pare rău ca un om trebuie să treacă prin aşa ceva... Sper să înţelegi de ce nu*

putem fi împreună... Eu am nevoie de un bărbat puternic, nu de un copil inconştient care plânge fără oprire. In final te sfătuiesc să-l cauţi cât de repede pe Părintele Gala. A rămas ultima ta şansă... Rămâi cu bine! Adio!

Ana"

Lumea se sfârşea pentru mine, iar eu muream pentru lume... Ana, fiinţa căreia i-am dăruit viata mea, imi scria asemenea cuvinte... Şi cum puteam s-o învinuiesc că nu mă iubeşte?Ii puteam reproşa că eu nu merit iubirea ei? Am rămas singur în chilie o săptămână,consumându-mă din ce în ce mai mult. In tot acest timp am fost la masă doar de trei ori. După o săptămână, cineva bate la uşa chiliei.

Am deschis şi doi miliţieni au intrat în cameră. Unui dintre ei mi-a prins mâinile şi mi le-a întors Ia spate, iar celălalt mi-a dat câţiva pumni în faţă şi în abdomen. Am căzut. Nu mai primisem niciodată asemenea lovituri. Vâzându-mâ căzut, cel care îmi aplicase loviturile m-a Jovit puternic cu piciorul în spate. zicându-mi cu o ură nebună:

-La mănăstire te-ai ascuns, derbedeule? O să plângă mă-ta că nu te-a lepădat când o avut ocazia... Instanţa te cheamă în judecată şi tu fugi? Te ascunzi pe la schituri, ai? Mama mă-tii de bandit! Avem ordin să te ducem la proces. Eşti acuzat pentru *"uneltire împotriva ordinii sociale"*. Vei putrezi la Jilava sau la Aiud, că aşa meritaţi voi, puii de lepre!

Apoi, când am încercat să mă ridic, am mai primit un picior în faţă, după care a urmat un fel de explicaţie

-Tac-tu-i popa, ai? Te facem noi să regreţi toţi colacii pe care i-ai mâncat!

Nu am putut să mă mai ridic, aşa că m-au ridicat ei şi m-au dus la maşină. M-au aruncat în spatele dubei. Părintele stareţ a venit şi, privindu-mă cu regret, mi-a zis:

-Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă. Domnul să te întărească! îmi pare rău!

M-au dus la Bucureşti. Drumul a fost îngrozitor. Când îşi aminteau de mine, opreau maşina şi mă băteau mai rau decât pe un biet animal. în momentele acelea simţeam moartea lângă mine. Nu ştiu ce m-a ţinut în viaţă. Îmi doream ca în acele clipe să se sfârşească viaţa .mea. Dar am trăit, împotriva voinţei mele...

11 februarie ,

Sunt unele clipe în care ţi-ai dori să-ţi pierzi credinţa, însă nu iţi permiţi lucrul ăsta. Dacă pierzi şi ideea de Dumnezeu$_s$ pierzi tot. Mai bine să crezi că Dumnezeu te-a uitat, decât să crezi că nu există. Crezând că te-a uitat, iţi rămâne nădejdea că, la un moment dat, îşi va aminti deţine...

După un drum în care am pătimit chinur groaznice, am ajuns la Bucureşti, Undeva, la o unitate militară cred, m-au scos din maşină şi m-au aruncat pe ciment, amintindu-şi că mă obişnuiseră cu bătaia şi. ca atare, trebuiau să-şi ţină obiceiul. După ce mi-au mai dat câteva lovituri puternice, m-au dus într-o încăpere imensă în care erau mai mulţi bărbaţi, în majoritate tineri, toţi bătuţi şi plini de răni, ca şi mine. Toţi aşteptau să fie anchetaţi, judecaţi, condamnaţi... Nici unul nu trăia cu impresia că va scăpa. Toţi ştiam că nu ,ne poate aştepta decât puşcăria. La un interval de aproximativ două ore, un jandarm striga câte un nume... II chema în fata anchetatorului pe cel care urma să fie condamnat. După vreo zece ore de aşteptare în frig, cu dureri îngrozitoare , îmi aud numele. M-am ridicat cu greu şi simţeam că nu pot

merge din pricina rănilor. Am intrat într-o cameră îngustă, în care se aflau doar o masă şi un scaun. încăperea nu avea geam, iar fumul de ţigară făcea să nu se poată respira. .Am primit o lovitură puternică în ceafa, după care am leşinat. Nu ştiu dacă m-au mai lovit apoi, îmi amintesc doar că m-am trezit aşezat pe un scaun, cu mâinile legate la spate şi cu faţa în sus. Când am deschis ochii şi am cercetat camera cu privirea, am observat doi miliţieni care vorbeau între ei. Unul a sesizat că m-am trezit şi, apropiindu-se. mi-a dat o palmă, ceva mai suportabilă decât loviturile primite pe drum.

-Ştii de ce eşti aici, nu?

-Nu, i-am răspuns. Auzindu-mi răspunsul, m-a pocnit. Apoi mi-a zis:

-Tu ai impresia că râzi de mine? Eşti legionar. Tac-tu-i popă. Tu ai făcut şcoala de popi. Ai împărţit manifeste legionare. Ai uneltit împotriva ordinii sociale, blamând regimul comunist. Eşti mistic. învrăjbeşti oamenii cu poveşti religioase ca să creezi dezbinare în rândul populaţiei şi să se revolte. Pentru astea şi multe altele, eşti condamnat la zece ani de închisoare la Aiud.

După ce mi-a zis acestea, a ordonat celuilalt miliţian să întocmească procesul verbal prin care se constata condamnarea. Apoi, s-a apropiat din nou de mine şi mi-a mai dat o palmă. In acel moment au intrat în camera de anchetă trei bărbaţi. După îmbrăcăminte, mi-am dat seama că unul dintre ei trebuie să fie ofiţer. Aveam să aflu mai apoi că era şeful Securităţii. Cei doi care îl însoţeau erau doi civili, îmbrăcaţi în costume negre, foarte elegante. Purtau mănuşi albe, de mătase, pe care erau brodate nişte însemne aurii: echerul, triunghiul şi compasul. Aceleaşi însemne erau gravate şi pe butonii de la cămăşi.

Securistul şef se îndreaptă spre anchetatorul care m-a lovit şi îi dă o palmă, apoi le ordonă amândurora să plece din încăpere. rămânând în fata mea doar *cei* trei nou-veniti. Unul dintre civili îi face semn ofiţerului să plece, iar acesta, supus, iese din încăpere. Se apropie amândoi de mine, mă privesc cu hotărâre, apoi îmi zice unul dintre ei:

-Nu-i prea frumos ce ţi-au făcut nemernicii ăştia... Au ajuns nişte analfabeţi să te înjosească mai rău decât pe un animal? Şi pentru ce? Cu ce ai greşit până la urmă? Dragul meu, eşti în stare de mai mult! Nimeni nu are dreptul să te lovească! Tu eşti mai presus decât ei toţi! Tu poţi avea întreaga lume la picioarele tale...

Ii priveam descumpănit pe amândoi. .Imi vorbeau despre cum aş putea să am întreaga lume, despre cum aş putea fi deasupra tuturor, iar pe mine mă chinuiau groaznice dureri, Îmi simţeam trupul măcelărit. După ce i-am ascultat cu atenţia de care poate da dovadă un om aflat într-o asemenea situaţie, le-am zis ce simţeam eu:

-Dumneavoastră imi vorbiţi despre putere, despre stăpânirea lumii, despre basme... Iar eu îmi doresc doar să mă trezesc din acest coşmar, să nu mai fiu învinuit pentru fapte pe care nu le-am comis... Vreau să fiu liber să-mi trăiesc viaţa, care. oricum, era destul de crudă...

-Dragul meu, poţi avea totul! Tu eşti făcut pentru a conduce, pentru a hotărî destine... Tu ai suflet nobil, minte de rege, ţinută de suveran... Tu nu poţi să te complaci într-o existentă oarecare! Vrei să te scoatem de aici? Trebuie doar să ceri asta

-Vreau să ies de aici cu orice preţ, le-am zis eu. Aşadar, spuneţi-mi care este preţul! Cu ce îmi pot cumpăra liniştea? Ce trebuie să ofer în schimb pentru a-mi putea duce la capăt existenţa-mi neimportantă?

Mă privesc amândoi. Cel care a început discuţia îşi aprinde o ţigară, face câţiva paşi prin

încăpere, apoi se întoarce spre mine. mă priveşte grav şi-mi zice:
-Te scoatem în câteva minute de aici. Iţi aşternem lumea la picioare. Te facem zeu. Tu trebuie doar să onorezi invitaţia de a face parte dintr-o frăţie în care sunt închegaţi cei mai puternici şi mai onorabili oameni de pe pământ. Puţini sunt cei care primesc astfel de oferte. Sunt foarte mulţi care bat o viaţă întreagă la uşile templului fără să fie primiţi. In templu nu este primit oricine... în templu nu intră decât profanii cu chemare puternică, hotărâţi, bărbaţi nobili. Cu greu este acceptat un profan în lojă... Şi iată că tu ai fost ales! Primeşte această invitaţie ca pe cea mai onorantă apreciere pe care o poate primi un om!
Frăţie, templu, lojă... Am înţeles imediat şi, ca atare, am întrebat:
-Îmi vorbiţi despre Francmasonerie. aşa-i?
-Eşti băiat înţelept, de aceea cu siguranţă înţelegi onorea pe care ai primit -o... Am răspuns:
-Din tot ce-am citit şi din toate discuţiile pe care le-am avut cu oameni de toată încrederea, am înţeles că Masoneria este un lucru diavolesc, necreştin.
-Masoneria, dragul meu. mă întrerupe celălalt, este o societate discretă care luptă pentru binele omenirii, pentru înnobilarea sufletului omenesc.
Nu m-am lăsat convins de cuvintele lor, ci hotărârea mea a fost luată pe fondul rănilor care mă terminau. Le-am zis:
-Accept orice, numai scoteţi-mă de aici!
După ce-am rostit aceste cuvinte, am ieşit toţi trei din încăpere. însoţit de aceşti bărbaţi, mergeam spre ieşirea din unitate, traversând un culoar străjuit de viitorii deţinuţi ai puşcăriilor comuniste, ale căror priviri întrebătoare mă aţinteau ca şi cum mi-ar fi pretins izbăvirea. Iar eu, ca şi ei, nu înţelegem mai nimic... Ştiam doar că aveam să ies din rândul celor blestemaţi, că aveam să părăsesc acel *cimitir* de trupuri vii, în care suferinţa duhnea mai rău decât ar face-o putreziciunea.
Am urcat toţi trei într-un automobil negru, nemţesc. Toate cuvintele care mi se adresaseră în timpul drumului au trecut pe lângă mine... Vorbeau ca şi cum ar fi discutat cu un zid. In cele din urmă, maşina s-a oprit în faţa unei clădiri înalte, cenuşii. Am coborât din maşină şi am fost îndrumat către intrarea în clădire. însoţit de cei doi bărbaţi, am intrat. Mă încerca un sentiment de teamă; un gând de înfiorare mă lupta. Am urcat câteva trepte şi am ajuns în fata unei uşi de stejar. Unul dintre cei care mă însoţeau a ciocănit la uşă. apoi a intrat cu supunere şi, înclinându-se înaintea celui care se afla în încăpere, I-a înştiinţat:
-L-am adus. A ales ce-i mai bine pentru el.
Din încăpere se auzi o voce baritonalâ. bine-conturată:
-Să poftească înăuntru
Cei doi m-au îndrumat către cel care mă chemase, apoi au ieşit, sfioşi parcă, din încăpere. Mă aflam într-un birou foarte elegant, care găzduia o bibliotecă destul de vastă. In dreptul ferestrei, un bărbat înalt, foarte voinic, cu părul cărunt, nu se grăbea să se întoarcă cu fata spre mine. Privea în tăcere pe fereastră, ducând din când în când paharul cu whiski la gură. Intr-un final, mă întreabă:
-Ce crezi tu că-i viaţa?
Rostind aceste cuvinte, se întoarce spre mine. L-am recunoscut îndată... Mihail Sadoveanu. Auzisem de la Gala Galaction că Sadoveanu fusese ales *Mare Maestru* de către masonii români încă de prin 1932 şi că ar prezida *Supremul Consiliu de Grad*

33, însă pentru mine acestea erau doar poveşti. Acum, însă, mi se certificau multe lucruri auzite cândva. II aveam înaintea ochilor pe scriitorul Mihail Sadoveanu,. unul dintre cei mai apreciaţi intelectuali ai vremii şi unul din marile nume ale literaturii române. Privindu-1, nu sesizasem întrebarea pe care mi-o adresase, aşa ca repetă:
-Ce gândeşti, dumneata, tinere, că înseamnă viata?
Aş fi vrut să-i pot da un răspuns, măcar unul cât de prost sau de nepotrivit, însă, oricât de mult m-as fi străduit, nu-mi veneau în minte cuvintele pe care să le adun într-un răspuns, aşa că am tăcut. După câteva clipe bune de tăcere, mi-a zis:
-Dragul meu, viaţa e o desfrânată în braţele căreia te poţi arunca, pierzându-te pe tine însuţi, sau pe care o poţi sfida, ingorându-i jocul... Vezi, dumneata eşti tânăr... Aş vrea să înţelegi că e o diferenţă mare între a fi mascul şi a fi bărbat. Cum spuneam, viata, ca orice lucru de gen feminin, nu merită nici o încredere. Eşti teolog prin formaţie, deci, aminteşte-ţi, femeia care a fost făcută din coasta lui Adam s-a numit *viaţă... Eva*... Prin ea vin prunci pe lume, vine o nouă viaţă cu fiecare sarcină pe care o duce la capăt. Insă principiul vieţii rămâne bărbatul, cel dintre coapsele căruia ea primeşte sarcina... Femeia aduce viaţă pe lume, însă nimiceşte bărbatul, transformându-1 în mascul, într-un simplu exponent al speciei, care îşi exercită funcţia reproductivă şi instinctul sexual pentru a se integra organic în spectrul biologic al acestei lumi. Masculul e al femeii! Pentru ea. desigur, e unic... la fel ca ceilalţi! Bărbatul, alăturându-se femeii, care din fire este trădătoare. îşi întinează propria-i viaţă, se prostituează, dacă vrei, devenind un mascul, un exemplar al speciei umane, semnificativ doar pentru reproducere. Durerea e că ea. femeia, după un timp, îl priveşte ca mascul, numai ca pe-un mascul... Ori consideră că e dreptul ei să aibă alături un bărbat şi, de cele mai multe ori, îl caută, ignorând cu dispreţ masculul care se ataşase de ea! Femeia şi vieţuirea în această societate infectă sunt două lucruri cărora nu trebuie să le dai niciodată crezare! Din nefericire, din câte am înţeles, tu ai cam picat în mrejele unei femei şi te-ai lăsat purtat de valurile înşelătoare ale acestei vieţi...
-Eu am crezut în iubire! i-am zis eu, destul de încurcat.
-Tinere, iubirea şi femeia sunt două lucruri care nu se întâlnesc niciodată. Fiecare dintre ele face elementul unei alte geometrii. De aceea, alăturarea pe o perioadă lungă dintre un bărbat şi o femeie nu poate fi nicidecum benefică. În matematica superioară, dacă aduni două numere nu obţii niciodată un număr superior celor două pe care le-ai adunat. La fel e în cazul vieţuirii omeneşti. Două persoane, bărbat şi femeie, care se unesc din diverse motive spre a vieţui împreună, în nici un context nu pot clădi o viaţă superioară... Unirea celor două destine reprezintă un regres în majoritatea situaţiilor, iar în cazul fericitelor excepţii, o stagnare. Revenind la chestiunea noastră... Dumneata eşti chemat către o vieţuire specială; eşti chemat să-ţi construieşti o existenţă aparte! De această chemare s-au bucurat marii bărbaţi ai acestei lumi. făuritorii societăţii moderne, stâlpii demnităţii umane, geniile muzicii, picturii, sculpturii şi ai oricărei arte, liderii politici şi religioşi, cei care au zămislit ideologii şi concepte filozofice...
Ascultam ce-mi spunea... Cuvinte reci şi opace care nu-şi găseau rezonanţă în sufletul unui copil, încercat de un dor puternic, dorul regăsirii de sine. Cu toate astea, mă încerca un simţ vinovat, al devenirii, al înălţării pe treptele sociale. Simţeam că-mi descopăr în suflet un fior care, ori a stat bine-ascuns până în momentul de faţă, ori abia acum se năştea, dezvoltându-se în acele clipe în năzuinţă, apoi percepându-1

ca pe-o dorinţă, care avea sa devină rost. De aceea, l-am întrebat cu nedumerire, dar, în acelaşi timp, cu o viclenie de care fusesem străin până atunci şi pe care el simţise cu siguranţă, dar care mă gândesc că-I bucurase.
-Şi cum aş putea răspunde eu acestei chemări?
-Dragul meu, ţi-am spus că viaţa este o desfrânată, însă o desfrânată cu un chip minunat şi cu im trup pe măsură. Ţi-o doreşti şi îţi este îngăduit s-o ai, precum poţi avea orice femeie, însă nu trebuie să te pierzi în dezmierdările ei, care nu-s decât nişte înşelări... De viată, ca de orice femeie, trebuie să te bucuri într-o noapte de amor, nu într-un veac de iubire! Înţelege aspectul ăsta şi eşti un om liber! Iar dacă eşti liber, trebuie să te înalţi, să-ti construieşti personalitatea, să fii propriul tău *constructor*, să zideşti templul personalităţii tale spre *Gloria Marelui Arhitect al Universului...* Trebuie să devii constructor de biserici, iar biserica pe care o s-o zideşti eşti tu însuţi! Asta înseamnă să fii mason: să-ţi construieşti personalitatea, dobândind cele mai nobile valori ale umanităţii. Spre asta eşti chemat, dragul meu!
-Înţeleg că e un privilegiu să primesc o asemenea chemare, însă nu-mi pot da seama cum de aţi ajuns să-mi propuneţi tocmai mie... Cum de m-aţi ales? Ce faptă vrednică am făcut? Mă priveşte şi-mi zice zâmbind: *-Ca n-am făcut ceva bun pe pământ ca să-Ţi slujesc Ţie...* Aşa pare că spune Vasile cel Mare, nu? în cazul nostru, nu-i tocmai aşa. şi Liturghia, într-adevăr, poate fi slujită de oricine, cu condiţia să fie preot. Orice idiot poate fi investit cu har, aşa că poate rosti cuvintele Marelui Vasile. In cazul Masoneriei, nu se acceptă intrarea oricui în ordin. In Masonerie sunt acceptaţi doar oamenii care constituie elita societăţii din punct de vedere intelectual, etic etc. Bineînţeles, se merge pe baza unor propuneri, unor recomandări... Iar dumneata ai referinţe din cele mai bune!
-Cine m-ar fi putut recomanda?
-Un savant, mi-a răspuns el. Un om de litere, care, printr-o muncă titanică, a tradus în româneşte Biblia într-o exprimare impecabilă.Nu am mai întrebat despfe cine era vorba pentru că nu mai aveam nici un dubiu: Gala Galaction.
-Intr-una din zilele următoare îti vom face iniţierea. Acum vei merge să te odihneşti. Şoferul care v-a adus aici, te va conduce Ia casa în care vei rămâne o perioadă. Zicându-mi acestea, s-a apropiat de mine, mi-a strâns mâna, apoi m-a îmbrăţişat. A fost cea mai rece îmbrăţişare pe care o primisem până atunci. Cu timpul, aveam să mă obişnuiesc...
Într-adevăr, şoferul m-a condus până în faţa unei case mari din zona centrala a Capitalei.Ajunşi acolo, mi-a zis:
-In clădirea aceasta, la etaj, se află apartamentul în care vei locui. Poftim cheile. Să te aranjezi nestingherit pentru că aici îţi va fi casa pentru o perioadă de timp. Acces la apartamentul dumitale va avea doar persoana , care iţi va servi masa. Şedere plăcută
Mulţumindu-i pentru lămuriri, am coborât din maşină şi am intrat în clădire, apoi am urcat la etaj. Am descuiat uşa apartamentului cu pricina şi am intrat. Am fost puternic impresionat. Niciodată nu mai intrasem într-o locuinţă mai luxoasă. Atmosfera era destul de exotică încât mă făcea să uit de toamna de afară. După ce am făcut baia aşteptată de mult timp, am intrat în dormitor şi m-am întins pe pat. Din cauza oboselii, aveam senzaţia că totul se învârte cu mine. In scurt timp am adormit. M-am trezit după câteva ore cred, când simţeam cum tâmplele îmi erau dezmierdate cu mângâieri. Am deschis cu greutate ochii; din cauza oboselii pleopele se împotriveau, dovedindu-se foarte grele. înaintea privirii mele se înfăţişa

chipul unei femei foarte frumoase, care, văzând că am deschis ochii, s-a apropiat şi mi-a sărutat fruntea, apoi buzele, după care mi-a şoptit:
-Ţi-am adus cina
Nu am rostit nici un cuvânt. M-am ridicat, parcă îmbătat de situaţie sau de oboseală, şi am gustat puţin din cele ce adusese. Mi-a întins un pahar cu vin roşu pe care l-am băut în grabă, apoi m-am întins din nou în pat şi am închis ochii. Am simţit cum s-a apropiat şi a început să mă dezbrace, însă simţeam că nu aveam nici puterea nici dorinţa s-o opresc.Simţeam cum se apropie din ce în ce mai tare, până când trupul ei cald se lipise de al meu. Plăcerea trupească era condamnatăde usturimea unei lacrimi ce se strecura printre pleoapele închise, iar sufletul era străpuns de-un dor nebun ce nu putea fi înăbuşit, de amintirea chipului minunat al Anei.
12 februarie,
Dimineaţă m-am trezit singur, căutând să înţeleg dacă a fost un vis sau chiar se întâmplase. Am zărit, însă, paharul din care, seara, băusem vinul. M-am apropiat de o oglindă care parcă străjuia camera şi mi-am privit chipul. Mi se părea că privirea şi expresia fetei schiţau urmele suferinţei şi ale trădării. în ziua ce trecuse mă trădasem pe mine însumi, îmi trădasem ideile, convingerile. Mi-am jurat în acel moment că nu mă voi mai apropia de nici o femeie în viata mea, că voi rămâne fidel amintirii dureroase, dar de neînlocuit a iubirii care a existat între mine şi Ana. în timp ce gândeam acestea, aud un ciocănit la uşă. Merg şi deschid. înaintea mea se înfăţişează şoferul care mă adusese în seara precedentă. Intră în apartament, se apropie de un dulap, îl deschide şi scoate din el un costum foarte elegant, o cămaşă şi o pereche de pantofi. Mi se adresează apoi:
-Imbracă-te cu astea şi să mergem!Perioada pe care o aveai de petrecut în această ..casă s-a încheiat...
-Bine, dar când ai zis că voi sta o perioadă de timp, mă gândeam că trebuie să fie măcar câteva zile. Puteai să-mi spui clar că voi sta o noapte.
-Învaţă un lucru: perioada este întotdeauna o etapă. In acest moment, această etapă s-a încheiat!
Am făcut cum mi-a zis. M-a condus cu maşina până în faţa aceleiaşi clădiri în care, cu o zi înainte, îl întâlnisem pe Sadoveanu. Am intrat în clădire şi am fost condus în altă încăpere, ai cărei pereţi erau pictaţi cu reprezentări din cele mai ciudate. Desenele respective imi creau o stare de panică pentru că realizau o trecere aproape neobservată de la comic la sinistru, de la nevinovat la înfricoşător. In cameră era un singur scaun. Am fost îndemnat să mă aşez pe el şi să aştept câteva clipe. Am rămas singur în acea încăpere, iar cele câteva clipe de aşteptare s-au transformat în opt ore. In toată această perioadă mă încercau tot felul de sentimente, care mai de care mai ciudate sau mai contradictorii. încercam să închid ochii şi să nu privesc picturile care, de altfel, erau uimitor de bine executate, însă nu reuşeam să-i ţin închişi. Vroiam să plâng şi n-aveam lacrimi, vroiam să strig şi n-aveam grai. Aveam senzaţia că prin acei pereţi, în acea cameră fără ferestre, nici privirile lui Dumnezeu nu pot pătrunde. Mă chinuia teribilul sentiment că e prima zi din viaţa mea în care trăiesc fără Dumnezeu, că sunt într-un fel de anticameră a iadului. Ştiam că Hristos S-a coborât în iad, însă mintea omenească nu poate gândi totdeauna după calapodul unei doctrine , oricât de mult ai forţa-o.
Amintirile, parcă, se descompuneau într-un colţ al minţii mele şi amănuntele se

amestecau haotic, fără o coordonare de timp sau de locuri. într-un sfârşit, uşa se deschise şi intrară doi bărbaţi, care, ca şi cei doi care mă scoseseră din arest, erau foarte eleganţi. Se apropie de mine, îmi zâmbesc foarte rece, apoi unul dintre ei, cu un gest firesc, îmi acoperă ochii cu o eşarfa pe care o leagă la creştet. La îndemnul lor mă ridic de pe scaun, apoi fiecare dintre ei îmi cuprinde câte un braţ. Mă conduc pe trepte, ieşim din clădire şi urcăm într-un automobil cu care mergem vreo două ore, timp în care nimeni nu scoate nici o vorbă şi în care eu nu puteam vedea nimic pentru că eram legat Ia ochi. La un moment dat. maşina se opreşte şi, insoţit de cei doi, cobor. Condus de cei doi însoţitori ai mei. intru într-o clădire, apoi coborâm nişte trepte, destul de multe. Ajungem într-o încăpere, ne oprim, simt cum braţele îmi sunt eliberate de cei doi însoţitori şi aud cum uşa pe care am intrat se încuie. Urmează momente de linişte mormântală, care mă determină să gândesc că sunt singur în încăpere, insa, după ceva timp, aud o voce puternică rostind rar:

-Dacă ceea ce te -a adus până aici este 'curiozitatea, pleacă! Apoi, alte voci, rostind fiecare:

-Dacă te temi să nu-ţi fie date în vileag defectele , nu ai ce căuta printre noi.

-Dacă eşti în stare să te prefaci tremură, vei fi demascat!

-Dacă ţii Ia diferenţierile dragii oamenilor, ieşi, căci ele nu au trecere la noi!

-Dacă sufletul tău a simţit frica, opreşte-te aici!

-Dacă mergi mai departe, vei fi purificat prin Elemente, vei ieşi din abisul tenebrelor, vei vedea Lumina!

E o senzaţie destul de ciudată, de-a dreptul înfricoşătoare, să crezi că eşti singur într-o încăpere, apoi să auzi atâtea voci, lovindu-te dintr-o dată ideea că eşti ţinta atâtor priviri, că eşti atât de vulnerabil, de previzibil. că în faţa lor cşu total descoperit.

Cineva se apropie de mine şi mă dezbracă de sacou. îmi desface brutal cămaşa,lăsându-mi pieptul dezvelit în dreptul inimii. Se apleacă apoi şi imi taie pantalonul desupra genunchiului drept lăsându-mi genunchiul dezgolit după care imi descalţă piciorul stâng. Se aude o uşă deschizându-se, după care cineva imi pune o frânghie în jurul gâtului, asemenea unui ştreang, care mă forţa să înaintez. Am început să păşesc uşor, însă, la un moment dat, am simţit în dreptul mirnii înţepătura unui metal rece, ascuţit, ceea ce m-a determinat să mă opresc. O voce poruncitoare mi se adresase atunci:

- Înaintează Am ascultat porunca şi am continuat înaintarea, împingând cu pieptu-mi dezgolit vârful ascuţit al acelui obiect metalic. Tot în semn de ascultare fată de o nouă poruncă, m-am oprit şi am îngenunchiat, ascultând cuvintele jurământului de iniţiere, pe care, apoi, le-am repetat. încheind jurământul, cel care conducea ritualul a poruncit:

-Să primească Lumina! Cineva a dezlegat eşarfa care-mi acoperea ochii şi, deodată, o strălucire fără seamăn mi-a lovit privirea, orbindu-mă. încetul cu încetul, ochii începură să mi se obişnuiască şi am văzut vreo zece bărbaţi care mă înconjurau, ţinând săbiile îndreptate spre mine. Undeva, pe un postament destul de înalt, era *altarul* templului în dreptul căruia stătea Sadoveanu, a cărui vestimentaţie era mai complicată decât a celorlalţi. Toţi purtau şorţuri şi colane, toţi aveau săbii, numai că Sadoveanu, Marele Maestru, purta şi o pelerină albă, pe care erau brodate diferite însemne aurii. Mi-au zâmbit cu toţii, apoi m-au îndrumat către altar, unde, tot la indicaţiile lor, mi-am aşezat genunchiul drept la pământ, ţinând piciorul stâng într-un echer schiţat pe podea. Unul dintre cei prezenţi s-a apropiat cu un compas deschis, pe care mi 1-a aşezat în mâna stângă, astfel încât imul dintre vârfuri era îndreptat spre inimă. Alt bărbat a venit înaintea

mea, tinându-mi la ,vedere o Biblie, deschisă la prologul *Evangheliei Sfântului Ioan.* Apropiindu-se, Sadoveanu şi-a aşezat vârful săbiei pe Biblia deschisă , punându-mă să înnoiesc jurământul

După care a ridicat sabia , aşezând-o pe creştetul meu şi atingându-i lama de trei ori cu ciocanul. Mi-a atins, apoi, su sabia umerii, rostind formula de consacrare şi adresându-mi-se cu *"fratele meu "*.La îndrumarea lor m-ani ridicat, iar unui dintre ei mi-a legat în jurul taliei un şorţ cu însemne masonice. Am primit, apoi, o pereche de mănuşi pe care erau brodate cu fir auriu triunghiul, echerul şi compasul. S-au plecat toţi înaintea mea, eu am făcut acelaşi gest şi. după rostirea câtorva cuvinte, ceremonia s-a încheiat.Am părăsit cu toţii templu ca pe o biserică,mergând într-o altă încăpere pentru a ne dezbrăca de "odăjdiile" ritului. Au urmat îmbrăţişări şi strângeri de mâini după care fiecare a plecat în drumul lui, eu urcând în maşină cu Sadoveanu. Pe drum am vorbit multe lucruri, însă nimic legat de ce s-a întâmplat. Observasem ca fusesem undeva în afara Capitalei, însă, cum nu prea cunoşteam zona,mi-a fost greu să identific locaţia. După mai bine de o ora de discuţii, când începeam să ne apropiem de Bucureşti, Sadoveanu imi zice:

-Din câte ştiu, vrei să intri în mănăstire. : E foarte bine! Vom face tot ce trebuie ca să fii avansat cât mai curând în ierarhia superioară. La auzul acestor cuvinte am amuţit. Uitasem de mănăstire, precum uitasem de orice gând şi de orice plan pentru viitor. In mănăstire mă ascunsesem de comunişti, însă, acum, după ce fusesem scos din arest, nu vedeam rostul pentru care m-aş fi întors la mănăstire. Cu toate astea, nu mai exista nici un lucru care să mă ţină în lume. Nu aveam de gând să mă căsătoresc; ştiam că nu mă voi putea îndrăgosti de altcineva, iar femeia căreia îi dăruisem toată iubirea mea era acum a altuia. De aceea, i-am zis:

-Da, vreau să intru în mănăstire, însă nu vreau să-mi abandonez studiile.

-In nici un caz nu le vei abandona. Trebuie să te formezi un teolog cu prestanţă! Vom merge împreună în Moldova, iar tu te vei întoarce la mănăstirea Neamţ. Vei fi călugărit şi vei primi hirotonia în diacon, apoi te vei întoarce în Bucureşti, la facultate.

Vineri seara ajunsesem la mănăstirea Neamţ. Am fost cazat într-o chilie cum nu credeam că poate exista într-un aşezământ călugăresc, unde se votase sărăcia de bună-voie. Fără prea multe discuţii, am fost înştiinţat că în seara zilei următoare, sâmbătă, voi fi călugărit. M-am odihnit în acea noapte, fără să-mi fac prea multe griji, obişnuit cu ideea că viaţa mea a luat un curs căruia nu mă pot împotrivi.În dimineaţa zilei următoare, sâmbătă,27 octombrie, ziua *Cuviosului Dimitrie cel Nou. din Bctsarabi,* sunt chemat Ia stăreţia mănăstirii.Intru sfios în cabinetul stareţului şi rămân uimit de prezenţa lui Sadoveanu şi a mitropolitului Moldovei, Irineu Mihălcescu. Dau să zic ceva,insă Mihail Sadoveanu mi-o ia inainte şi mi se adresează :

-Bine ai venit, dragul meu! Uite, sărută mâna înalt Prea Sfinţitului... Mă apropii de mitropolit şi-i sărut mâna, apoi îl salut cuviincios pe Sadoveanu, care îşi continuă vorba, de data asta adresându-se ierarhului:

-Vlădica, dragă, acesta este băiatul pentru care v-am chemat. Am discutat cu părintele stareţ şi cu părintele exarh şi diseara va fi călugărit, iar eu v-am chemat pentru a vă ruga să-1 hirotoniţi mâine diacon. E student în Bucureşti şi ar fi bine să meargă luni la cursuri.Ori, ştiţi cum e... Călugăr student... Să fie şi el măcar diacon ca să aibă un statut! Altfel îi va fi viaţa ca şi cleric, decât ca simplu monah, mă gândesc...

-Da., da. aşa e… răspunse zâmbind mitropolitul. E mai bine să fie diacon, dacă tot a păşit pe cărarea cea strâmtă şi anevoioasă a monahismului. Şi ce nume va primi, părinte exarh? Exarhul ridică din umeri. în semn că nu ştie. aşa că mitropolitul continuă:
-Eu propun Dimitrie, numele Sfântului pe care îl pomenim astăzi. Dumneata, frate Mihail ce nume propui ?
-Atanasie, zice Sadoveanu, că începe cu aceeaşi iniţială ca şi numele lui. Mitropolitul mi se adresează apoi:
-Şi dumneata, tinere, ce nume îţi doreşti?
-Eu... aş vrea Adrian. E un nume care mă reprezintă.
Mitropolitul zâmbeşte, însă exarhul zice puţin deranjat:
-Nu se obişnuieşte să intri în monahism cu numele de botez.
-Lasă, părinte, că vom trage la sorţi! îl apostrofează binevoitor ierarhul şi scrie trei bileţele, pe fiecare dintre ele notând câte un nume: Dimitrie, Atanasie şi Adrian.Mitropolitul a luat un pahar de pe masă, a pus bileţelele în pahar şi m-a îndemnat să aleg unul dintre ele. Am scos din pahar unul dintre bileţele, iar numele scris pe el era Adrian. Toţi au zâmbit.Seara, înainte de Priveghere, am mers în biserică, împreună cu călugărul care era rânduit să-mi fie naş de călugărie. M-am închinat la icoane, după rânduială, şi am urmat îndrumările părintelui respectiv. Pregătindu-mă pentru depunerea voturilor monahale, îmi aminteam ce se întâmplase cu trei seri înainte, când mă apropiasem de o femeie căreia nici măcar nu-i cunoşteam numele; apoi, întreg ritualul de a doua *zi,* camera aceea sinistră, jurămintele... şi multe alte amintiri începură să-mi inunde dezordonat mintea. Mă aflam, deodată, singur, cu oameni necunoscuţi, făcând legăminte pe care nu doream să le fac. Dorul care mă mistuia se cristaliza prin crâmpeie de imagini: chipurile părinţilor mei, care nu mai ştiau nimic de mine chipul iubit şi deodată străin al Anei.Începeam s-aud lăuntric, sfâşietor de durere, glasul dulce şi secat de puteri al mamei, cum mă chema. Mânat de aceste sentimente, priveam spre icoana şi-I repetam continuu: "Nu te înţeleg. Dumnezeule. Nu te înţeleg!". Cuvintele slujbei intrau în contradicţie cu gândurile mele. Mărturisesc acum când bătrâneţile îmi îngreunează paşii, că nu eram nici pe departe pregătit pentru călugărie.Şi totuşi, *cînd* am auzit cântându-se: *"Braţele părinteşti sârguieşte a mi le deschide că în desfrânări mi-am cheltuit toată viata mea... Acum, nu mă trece cu vederea...* ". am mers alături de naş înaintea stareţului şi am primit *chipul cel îngeresc,* jurând castitate, sărăcie de bună-voie şi ascultare necondiţionată.
După finalul slujbei, deşi se obişnuieşte ca proaspătul călugărit să rămână în biserică, am mers către chilie, mitropolitul sfatuindu-mă să mă odihnesc pentru că a doua zi urma să fiu hirotonit diacon. Mergând spre chilie, îmbrăcat cu noul veşmânt al noii mele vieţi, auzeam comentariile unor călugări sau fraţi:
-Asta e o sfidare la adresa vieţuirii călugăreşti. Sunt atâţia care aşteaptă de multă vreme, au trecut perioade de încercare şi încă-nu au fost călugăriţi... Iar acesta e tuns în monahism îndată ce intră pe poarta mănăstirii. Se mai aude că mâine îl şi hirotoneşte diacon...
M-am mâhnit puţin pentru că se supărau din cauza situaţiei mele, mai ales ca eu nu-mi doream nimic din cele ce mi se i întâmplaseră. Ceea ce lor li se părea un privilegiu, mie mi se părea o pedeapsă a destinului. Mi-am continuat drumul, prefacându-mă că nu observ. Aproape de încăperea în care eram cazat, îmi iese în cale

un monah bătrân, care auzise comentariile răutăcioase ale acelora, şi-mi zice:
-Nu te necăji! Aşa-s călugării... Se-adună fără să se cunoască, trăiesc fără să se iubească şi mor fără să se jelească...
M-am gândit mult la vorbele lui. In timp, aveam să-i dau mare dreptate. Am încercat să mă rog puţin. însă nu prea am reuşit.Am adormit gândind la viaţa pe care urma să o trăiesc.
Dimineaţă am ajuns la biserica înaintea tuturor, cu dorinţa de a mă ruga, înaintea hirotoniei. Mi-am citit, într-adevăr, canonul dinaintea împărtăşaniei. Liturghia a fost foarte liniştitoare. Curios, însă nu mă mai lupta nici un gând. Am primit cu seninătate hirotonia în diacon, hotărându-mă, ca. dacă nu voi putea duce viaţa unui călugăr cu vocaţie, măcar să mă învrednicesc de viata unui creştin demn.
Seara am pornit spre Bucureşti. Mănăstirea care mă primise ca şi vieţuitor al ei,îmi era atât de străină... Obştea aceea care trebuia să-mi devină noua familie, îmi era necunoscută şi o simţeam destul de ostilă. Eu nu eram ca ei, nu eram de-al lor!Luni dimineaţă, înainte să merg la cursuri, am trecut pe la Gala Galaction. Când m-a văzut, mi-a zis zâmbind:
-Blagosloviţi, părinte ierodiacon!
-De unde ştiţi că-s ierodiacon? am întrebat eu, prefacându-mă că nu-i cunosc amestecul în toată povestea.
-Ei, cuvioase, am şi eu sursele mele. Şi cum te simţi? Calci a vlădică sau nu?
-Nu am eu gânduri de-astea, Prea Cucernice... Tot ce-mi doresc e o viaţa liniştită, că n-am avut parte de aşa ceva până acum.
-Dragul meu, un tânăr ca tine are două justificări dacă intră în mănăstire: e impotent sau e episcopabil! Ori eu nu cred că eşti impotent...Am mers împreună spre facultate.Colegii şi vechile cunoştinţe mă priveau destul de ciudat. însă eu imi jucam rolul pe care mi-l asumasem şi-mi vedeam de preocupările mele. care în acea perioadă se rezumau la studiu şi la slujbele de la Catedrala patriarhală, unde mergeam să slujesc în duminici şi sărbători.Până în iarnă, intrasem într-un ritm foarte bun în ceea ce priveşte studiul. Făceam cercetare prin biblioteci şi publicam studii de istorie bisericească prin revistele de specialitate. Viaţa mea se integra într-un alt context...

13 februarie,
Îmi trecu prin minte ideea că amintirile consemnate în aceste pagini ar putea sminti pe un credincios de rând, dacă le-ar citi. Spun asta pentru că, veţi vedea, voi aminti şi anumite lucruri legate de unii slujitori ai Bisericii. Cu toate astea, am convingerea că sunt dator să zic adevărul şi fiecare dintre cei care vor citi trebuie să conştientizeze că în aceste însemnări sunt schiţate imaginile unor oameni, cu patimile şi cu neputinţele lor.
Se apropia Crăciunul şi dorul celor de acasă nu-mi dădea pace. îmi era foarte greu să rnă decid să-i vizitez pentru că nu ştiam ce să le zic. Îmi trecea prin minte să merg îmbrăcat civil, să le ascund că sunt călugăr, însă, apoi, am hotărât să le zic adevărul, pentru că puteam măcar să nu-i las să trăiască în minciună. Ajungând în sat, au început să-mi năvălească tot felul de amintiri în minte... Emoţii din cele mai puternice. îmi aminteam bucuriile pe care mi le făceau părinţii în copilărie, anii în care petreceam atât de mult timp împreună, zilele de iarnă în care mergeam prin zăpadă până la şcoala din sat,

colegii şi glumele şcolăreşti, chipul unei fetiţe pe care mai târziu am reîntâlnit-o şi pe care am crezut că o voi avea mereu lângă mine...
Mergând pe drumul către casă, zăresc un preot voinic, puţin adus de spate... tata! Mergea cu ajunul Crăciunului pe la casele oamenilor, după datină. Când l-am zărit, îmi dădură lacrimile. M-a văzut şi el şi, îndată, începu să alerge către mine, ca şi cum aş fi putut să fug din calea lui pentru totdeauna. .Am alergat şi eu către el şi ne-am îmbrăţişat, precum fiul risipitor cu tatăl din Evanghelie. Nu-i venea să creadă! Mă privea cu lacrimi de fericire şi nu-mi zicea nimic, iar eu nu puteam scoate o vorbă. Intr-un final, mi-a spus:
-Hai să te vadă maică-ta, că nu mai puteam trăi de dorul tâu! Trebuia să vii acasă, orice s-ar fi întâmplat! Noi îţi suntem alături oricând şi orice~ar fi cu tine, tot fiul nostru rămâi!Mă întrebam cum de nu observa tata că sunt îmbrăcat în haine călugăreşti, însă tot el m-a dumerit:
-Dumnezeu să-i dea sănătate Iui Gala Galaction! Dacă nu era el să ne mai dea veşti despre tine, nu ne mai găseai în viaţă... El ne-a spus că ai intrat în mănăstire şi că ai fost hirotonit diacon, însă nu a vrut să ne spună unde eşti. Până Ia urmă ne-am împăcat şi cu ideea că eşti călugăr, numai să fii tu fericit. Ce-a putut face, dragul meu, fata asta din tine... Am încercat să vorbim cu ea, dar nu-i pasă... Nu a vrut să ne zică nimic... Dar am zis că nu o să vorbesc despre asta, că dragostea e oarbă...Nu vroiam să-1 contrazic, nici să-i zic întreaga poveste. Mă durea sufletul că o judeca astfel pe Ana, deşi, într-adevăr, avea dreptate.
Când am ajuns în curtea casei, mama s-a apropiat plângând şi m-a îmbrăţişat. Nu o văzusem niciodată atât de îndurerată. îmi povestiseră amândoi cum se trezeau în toiul nopţii şi se uitau să vadă dacă nu cumva am venit acasă. E dureros când copilul tău te face să suferi într-atât, iar el, bietul fiu, nu poate face nimic pentru a le alina durerea părinţilor.
In ziua de Crăciun, am slujit împreună cu tata Ia biserica din sat. A fost o Liturghie plină de lacrimi, prima dată când am simţit cu adevărat că-i slujesc lui Dumnezeu. Am mai rămas acasă pana după Anul Nou, bucurându-mă de fiecare clipă petrecută alături de dragii mei părinţi.In cursul anului următor, mtâlnirile mele cu Sadoveanu au fost destul de rare, îndeosebi la întrunirile lojei. Stabilisem că voi fi lăsat să-mi termin studiile, singura obligaţie pe care o aveam în această perioadă faţă de Marea Lojă fiind participarea la unele întruniri ale acesteia. începeam să cunosc oameni interesanţi, mulţi dintre ei chiar influenţi. Haina călugărească şi-a pus destul de pregnant amprenta asupra studenţiei mele, însă nu m-a putut îndepărta de teatru şi de muzică, marile alinări ale sufletului meu hoinar.
In 1948, la începutul verii, am obţinut licenţa în teologie la catedra de *Exegeză a Noului Testament,* sub îndrumarea marelui profesor I. Moisescu, cel care avea să devină mitropolitul Iustin şi, mai apoi, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Am ales exegeza biblică nu pentru disciplina în sine, căci eu eram atras de istoria bisericească mai cu seamă, ci pentru personalitatea profesorului Moisescu, cel mai demn şi mai rafinat intelectual din câţi mi-a fost dat să cunosc. Teolog de înaltă pnută. Iustin Moisescu nu contenea să uimească studenţii din trei universităţi: Varşovia. Cernăuţi şi Bucureşti. îmi doream foarte mult să petrec mai mult timp în prezenta lui, ceea ce s-a şi întâmplat, căci devenisem unul dintre studenţii pe care îi simpatiza. După licenţă, m-a recomandat pentru o bursă la Institutul Catolic din Paris, unde urma să. plec în toamna lui '48.

Pe la mijlocul lui iulie, am mers la una dintre ţinutele lojei. S-a luat în discuţie cazul mitropolitului Irineu Mihălcescu, care murise de curând şi despre care se zvonea că ar fi fost otrăvit. In urma luărilor de cuvânt din cadrul întrunirii masonice, aveam să aflu adevărul... încă din tinereţe, Irineu Mihălcescu fusese iniţiat in Francmasonerie, în ierarhia căreia a ajuns până la cel mai înalt grad. acela de *maestru mason.* De-a lungul vieţii, eruditul teolog avea să descopere multe din tainele acestei organizaţii secrete, ajungând într-un final la concluzia că Masoneria este o societate demonică, al cărei scop final este globalizarea, adică pregătirea lumii pentru venirea lui Antichrist şi, ca atare, în această mişcare nu se poate regăsi un creştin şi, cu atât mai mult, un cleric. Mânat de aceste gânduri, bătrânul ierarh a ieşit din structurile masonice, întocmind totodată o lucrare numită *"Teologia Luptătoare"* în care prezintă doctrina şi activităţile *Francmasoneriei,* precum şi planul diabolic al acesteia de stăpânire a lumii. La puţin timp după publicarea lucrării, întorcându-se de la Atena unde preda cursuri de *Teologie Dogmatică,* Irineu Mihălcescu a fost obligat să se retragă din scaunul mitropolitan de la Iaşi, stabilindu-i-se domiciliul forţat la mănăstirea Agapia, unde a şi murit pe 3 aprilie 1948. Din discursurile care s-au rostit, aveam să aflu că mitropolitul fusese vizitat cu două zile înainte de a muri de către doi *cavaleri ai Templului,* care au avut grjă să-i ardă toate manuscrisele. Tot celor doi li s-a încredinţat şi misiunea de a-1 otrăvi... Toţi care au vorbit în cadrul întrunirii l-au prezentat pe Irineu Mihălcescu ca pe un trădător. Am fost surprins că şi Mihail Sadoveanu a împărtăşit concepţia celorlalţi *"fraţi",* deşi m-aş fi aşteptat la o atitudine total diferită a *Marelui Maestru,* având în vedere că el şi mitropolitul Irineu erau destul de apropiaţi sau, cel puţin, asta a fost impresia pe care mi-au lăsat-o când i-am întâlnit la rnănăstirea Neamţ, în ziua călugăriei mele.

După încheierea discuţiilor şi după săvârşirea rimalului, am plecat de la Templu împreună cu Sadoveanu, care mă invitase să-1însoţesc în drum spre Bucureşti. In maşina mi se adresează:

-Am auzit că vei pleca Ia Paris, dragă părintele... Faptul că ştia de bursă nu m-a surpins deloc, de aceea i-am şi răspuns:

-Aşa mi s-a zis. Mă gândeam eu că trebuie să aveţi şi dumneavoastră vreo implicare în treaba asta. M-aş bucura să merg şi să studiez acolo o perioadă.

-Vei merge, dragul meu. Până atunci, trebuie să păşeşti pe o nouă treaptă a cunoaşterii iniţiatice şi să intri în rândul calfelor... Şi am păşit pe noua treaptă... Sâmbătă, 24 iulie '48, în vremea prânzului, plimbându-mă pe Dealul Patriarhiei, îl zăresc pe şoferul lui Sadoveanu îndreptându-se spre mine. Merg să-1 întâmpin şi. când ne apropiarăm unul de celălalt, îmi zice grăbit:

-Veniţi cu mine repede! E o urgenţă! II urmez, urc în maşina lui şi ne îndreptarăm spre ieşirea din Bucureşti, continuând drumul vreme de câteva ore, până ce am ajuns la Sinaia, unde ne-am oprit în faţa unei clădiri ce semăna cu o uzină părăsită. Intrăm în clădire, unde suntem întâmpinaţi de un bărbat care purta şortul masonic şi care mă duce undeva Ia subsol. Sunt îndemnat să intru într-o încăpere care era amenajată ca o biserică romano-catolică şi în care erau rezece bărbaţi,fiecare dintre ei îmbrăcat cu pelerină de maestru. Întreaga încăpere era luminată de două făclii înalte care străjuiau altarul. Procesiunea era condusă de un bărbat al cărui chip imi era cunoscut de la întrunirile Lojei, însă pe ceilalţi nu-i ştiam. Spre surprinderea mea,

Sadoveanu lipsea de la acea procesiune.
Am fost condus până în faţa altarului,m-au dezbrăcat de reverendă şi mi-au descheiat cămaşa, lăsându-mi pieptul descoperit. Doi bărbaţi îmi cuprinseseră braţele, imobili-zându-mă. Maestrul care conducea ritualul încălzea vârful săbiei în flacăra uneia dintre torţe. După puţin timp. s-a apropiat de mine şi, înţepându-mi uşor pieptul cu vârful încins al săbiei, mi-a zis:
-*Te numesc ofiţer al Marelui Ordin Militar al Cavalerilor Templieri. Ai fost însemnat cu pecetea săbiei regelui Fi lip!*Înţepătura a fost foarte dureroasă, încât nu mai puteam fi atent la restul ritualului. Aşezându-şi sabia pe altar. *Comandorul* s-a apropiat din nou, mi-a poruncit să îngenunchez şi mi-a aşezat la gât un medalion, zicându-mi:
-*Te decorez cu Crucea Sfântului Mormânt în grad de ofiţer!*
Procesiunea s-a încheiat foarte repede şi mi s-a poruncit să părăsesc clădirea înaintea celorlalţi. Afară mă aştepta şoferul care, fără să mă întrebe ceva, m-a condus înapoi în Bucureşti, lăsându-mă lângă Catedrala Patriarhală, unde mă aştepta Sadoveanu, care mi s-a adresat îndată, zâmbind:
-Bine ai venit, *cavalerel* Hai să mergem că ne aşteaptă Prea Fericitul.L-am urmat, înţelegând că ceea ce mi se întâmplase la Sinaia fusese iniţierea în gradul de calfă, iar *Ordinul Cavalerilor Templieri* avea să fie *breasla* în care urma să activez.Am intrat în reşedinţa patriarhală şi am fost conduşi într-o încăpere unde ne aştepta profesorul Moisescu. care, salutându-ne cu rafinamentu-i specific,ne-a zis:
-Bine aţi venit, dragii mei! 0 să sosească şi patriarhul îndată.După câteva minute a intrat în cameră patriarhul Nicodim, pe chipul căruia se citea o puternică oboseală. Sadoveanu 1-a întâmpinat familiar, sărutându-i mâna în cel mai firesc chip. Am făcut şi noi acelaşi gest, după care, la invitaţia patriarhului, ne-am aşezat pe câte un fotoliu, discuţia fiind începută de profesorul Moisescu:
-Prea Fericirea Voastră, sunt încântat să vă prezint un tânăr care, zic eu, se arată a fi un teolog destoinic. Ori Biserica are nevoie de asemenea teologi şi e de datoria noastră să-i oferim unui astfel de tânăr posibilitatea să-şi continue studiile într-una din marile universităţi Occident. Bucuria mea este cu atât mai lare cu cât tânărul acesta, după cum vedeţi, a îmbrăcat haina monahală şi o poartă cu mare cinste. Dumnealui este cel care va beneficia de bursa de studiu Ia Institutul Catolic din Paris, de aceea, vă rog, în numele corpului profesoral de la Institut, să semnaţi această hârtie de care are nevoie pentru a primi bursa!Patriarhul se uită pe hârtie şi o semnează, zicând:
-Cum spui dumneata, profesore Moisescu...Cum spui dumneata.După câteva clipe de tăcere, Sadoveanu continuă discuţia:
-E un tânăr special, Prea Fericite... II recomand şi eu cu tot dragul!
-Te pomeneşti c-o fi de-al dumitale! 1-a apostrofat, zâmbind, patriarhul, iar Sadoveanu nu a cerut nici o lămurire, probabil pentru că, într-adevăr, eram de-al lui...
-Dacă va merge la Paris, a continuat scriitorul, va fi un ambasador al spiritualităţii româneşti în Apus. Va putea fi, de asemenea, un umăr de nădejde pentru românii care locuiesc acolo, însă, pentru asta, ar fi foarte important să fie preot...
Patriarhul tresare şi zice râzând:
-Ce discurs ti-ai construit, maestre! Nu eşti degeaba literat... Am înţeles aluzia; mâine va fi hirotonit preot. Arhiereul Atanasie o să slujească mâine la *Domniţa Bălaşa.* Va fi înştiinţat că trebuie să-1 hirotonească pe cuviosul acesta.Apoi, privindu-mă. imi zice:
-Mâi, părinte, să laşi o cerere la secretariat şi mâine de dimineaţă să fii la Domniţa

Bălaşa.Zicând acestea, patriarhul a anunţat că va părăsi discuţia, motivând că este foarte obosit. Noi am mai rămas să discutam vreme de o oră, după care am ieşit din palatul patriarhal şi ara mers fiecare în drumul nostru. In acea seară mi-am citit rugăciunile şi am adormit, aşteptând hirotonia de a doua zi. In timpul nopţii am visat că eram într-o biserică foarte veche împreună cu Ana, care purta rochie de mireasă. Un călugăr foarte bătrân slujea cununia. In biserică eram doar noi trei; nu existau nici măcar naşi iar cântările de strană răsunau parcă din pereţi. Privirea Anei mă încredinţa de iubirea care-i poartă sufletul.M-am trezit îndurerat.
Dimineaţă am mers la biserica Domnita Bălaşa. Arhiereul venise şi se pregătea pentru slujbă împreună cu doi preoţi şi un diacon. .Am intrat în Altar şi m-am prezentat. M-a binecuvântat, zâmbindu-mi părinteşte, şi, cât a ţinut Utrenia, am mai discutat, dându-mi câteva sfaturi duhovniceşti. Liturghia a decurs foarte frumos, trezind în sufletul meu o emoţie dulce, mai ales în timpul hirotoniei.
Am mai rămas în Bucureşti până la sfârşitul lui august, când aveam să plec în Franţa.

14 februarie,
Nu voi povesti multe despre anii pe care i-am petrecut la studii în Paris pentru că a fost o perioadă ştearsă, în care m-am preocupat, într-adevăr, de studiu.
Am ajuns la Paris pe 1 septembrie '48 şi aveam să rămân opt ani, timp în care am venit în ţară doar de patru ori că să-mi vizitez părinţii. în duminici şi sărbători slujeam la biserica românească de pe strada *Jean de Beauvais,* unde era cantor Constantin Brancuşi. In jurul acestei biserici se închegase o adevărată familie, ai cărei membri, deja aflaţi în imposibilitatea de a se ajuta material, se străduiau să devină pentru fiecare din conaţionalii săi familia pe care acesta o lăsase acasă. În această biserică i-am cunoscut pe Eugen Ionescu, pe Mircea Eliade, venit de la Chicago, pe Emil Cioran... îmi amintesc cum pe acesta din urmă îl zăream în fiecare duminică aşezat într-o strană din partea dreaptă, el, "nihilistul", vărsând lacrimi de sfânt. Cu Cioran aveam să mă împrietenesc. îmi plăcea caracterul lui copilăresc, cu doza aia exagerată de inconştienţă. Dacă mai toţi românii se "occidentalizaseră", asumându-şi goana aceasta nebună după cele necesare traiului de zi cu zi, Cioran, din acest punct de vedere, era total detaşat de viaţa pariziană. Principala lui preocupare era să se plimbe zi de zi cu bicicleta pe *Champs Elisee,* nefacându-şi prea multe griji în privinţa traiului pentru care îi ajungea bursa de studii care-1 adusese la Paris. Intr-una din discuţiile pe care le-am purtat cu el referitoare la atitudinea sa faţă de creştinism, Cioran e exclamat: *"Of, Dumnezeule, greu mi-e fără Tine, dar cu Tine înnebunesc".* M-am bucurat când, citind una dintre cărţile lui, am regăsit gândul acesta.
Tot la Paris, aveam să~l cunosc pe mitropolitul exilat Visarion Puiu. Venise în capitala Franţei după ce *Tribunalul Poporului* din Bucureşti îl condamnase la moarte pentru activitatea anticomunistă pe care o desfaşurase la Odessa ca mitropolit al Transnistriei. Condamnat de sistem şi surghiunit de Biserică. Visarion Puiu a încercat , să înfiinţeze o episcopie a românilor din Occident, având sediul Ia biserica românească de pe *Jean de Beauvais.*

După cei opt ani petrecuţi în Paris. în oiembrie 1956, m-am întors în ţară, chemat fiind de profesorul Moisescu care, cu câteva luni înainte, fusese ales şi înscăunat mitropolit al Ardealului. M-am stabilit pentru o perioadă a mănăstirea Antim din Bucureşti, mergând să foarte des la Sibiu şi în Moldova, la părinţi. Pe 10 ianuarie 1957,

Iustin Moisescu a fost ales mitropolit al Moldovei, fiind înscăunat trei zile mai târziu. La câteva zile după instalarea ca mitropolit, m-a chemat la Iaşi şi -a numit *exarh al mănăstirilor din Mitropolia Moldovei*

Pe 26 ianuarie, noul mitropolit a convocat *Adunarea eparhială* a Arhiepiscopiei Iaşilor pentru a alege episcopul vicar al eparhiei. La propunerea mitropolitului, am fost ales cu unanimitate de voturi şi alegerea a fost validată de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române prin şedinţa extraordinară din 1 februarie 1957. Tot atunci au stabilit şi data la care urma să fiu hirotonit ierarh: *8 februarie 1957.*

Cu câteva zile înainte de hirotonie, Sadoveanu îmi trimisese o scrisoare prin care mă ruga să-l vizitez la mănăstirea Neamţ, unde se retrăsese. Am mers la el şi, când m-a văzut, apropiindu-se, s-a plecat cu evlavie şi mi-a sărutat mâna. Gestul acesta m-a făcut să tremur. Bărbatul acela mândru pe care îl ştiam a fi Mihail Sadoveanu, devenise un bătrân aproape neputincios. Privirea aceea ageră cu care nimicea orice replică nepotrivită a interlocutorului, era acum scăldată în lacrimi, îmi strângea mâna şi mă privea ca şi cum ar fi vrut să-mi zică ceva. într-un final a izbutit:

-Dragul meu, ţi-am vorbit cândva de viaţa aceasta, de această desfrânată nemiloasă... Priveşte-mă şi ai să-l descoperi pe unul dintre cei mulţi care au iubit-o. Ai grijă, părinte, ai grijă! Desfrânata aceasta nu te ocoleşte nici dacă ai mitra pe cap, ci, dimpotrivă, ea ţi-o aşază pe creştet. Cândva ţi-am făcut un rău... Poate mă vei ierta vreodată.

Discuţia noastră s-a rezumat la câteva cuvinte şi nu înţelesesem exact ce vroia să-mi zică sau poate că nu am vrut să înţeleg în acel moment.

Pe 4 februarie am primit o scrisoare prin care eram înştiinţat sa merg la o întrunire masonică la Bucureşti. Mergând la ţinuta Lojei, aveam să descopăr ce se întâmplase cu Sadoveanu. Cu ceva timp în urmă, pe când mă aflam la Paris, Sadoveanu fusese delegat al Marii Loje Naţionale din România la Londra unde s-au ţinut şedinţele Conventului Internaţional al RituluiYork Antic şi Acceptat. Luând cuvântul în cadrul Conventului Sadoveanu ar fi propus ca, de vreme ce din cadrul Francmasoneriei fac parte atâţia clerici, să se renunţe la toate ritualurile acelea ciudate şi să se oficieze Liturghia, iar "fraţii" prezenţi să "se împărtăşească, spre o viaţă cât mai curată în Hristos. Această măsură ar fi rezolvat şi tensiunea care exista între Biserica Ortodoxă şi Masonerie, cea dintâi condamnând pe toţi cei are fac parte din această societate secretă şi diabolică. Bietul Sadoveanu. deşi ajunsese Mare Maestru şi fusese iniţiat în gradul 33. nu iţelesese până atunci că Organizaţia pe care o conducea în România era într-adevăr unealta satanei. A înţeles asta abia după apostrofările pe care le-a primit în cadrul acelei întruniri de la Londra, fapt pentru care, ajungând în ţară, s-a retras din activitatea masonică, fiindu-i impuse mari restricţii şi fiind omorât prin otrăvire lentă.

In cadrul respectivei ţinute, care, de altfel, a fost ultima întrunire masonică la care am participat la Bucureşti, am fost felicitat pentru ascensiunea în clerul superior şi am fost înştiinţat că Marea Lojă a hotărât ridicarea mea la rangul de maestru mason, ceea ce s-a întâmplat în seara aceleiaşi zile, într-o procesiune aproape înfricoşătoare. Ţin minte că în cadrul acelui ritual eram lăudat pentru înţelepciunea pe care o dobândisem datorită cunoaşterii iniţiatice şi a metodelor ezoterice învăţate în Masonerie. Ori eu mă simţeam neştiutor ca un copil, iar lucrurile pe care le ştiam cu siguranţă nu le deprinsesem de la masoni. Ritualurile şi toate cele ce se întâmplau la întrunirile Lojei mă făceau să mă simt

un trădător, de aceea, suprinzător, de multe ori îmi regăseam liniştea în slujbele Bisericii, pe care, de altfel, o trădasem precum îl trădasem şi pe Hristos, Mirele ei.
După finalul ţinutei, m-am întors la Iaşi, unde, în seara celei de-a şasea zi din februarie, m-au vizitat doi ofiţeri de la Securitate. Dialogul 1-a început acela dintre ei care părea mai în vârstă
-Părinte, să ştiţi că şi eu am vrut să mă fac preot. întotdeauna mi-am dorit să fiu în slujba poporului; de aceea am şi ales meseria pe care o am acum. Şi noi şi dumneavoastră servim interesele semenilor noştri şi, de aceea, între noi trebuie să existe o colaborare cât mai strânsă pentru siguranţa cetăţenilor republicii. Sunteţi de acord?
-De-acord... i-am răspuns eu, intuind unde vrea s-ajungă. Vă rog, continuaţi, domnule colonel!
-Vedeţi dumneavoastră, poporul a avut întotdeauna încredere în preoţi, de încrederea pe care o au în episcopi, nu mai zic. De aceea, dumneavoastră, ca viitor episcop, aveţi datoria de a ne informa despre orice lucru care contravine siguranţei Statului şi a cetăţenilor lui.
-Stimate domn, i-am răspuns, puteţi fi credinţat că, de voi observa lucruri care pun primejdie viaţa semenilor mei. voi anunţa cu siguranţă autorităţile.
-In cazul acesta veţi semna şi un angajament, părinte.
-Asta nu pot face, vă daţi seama...
-Amintiti-vă de camera în care fuseseti anchetat... V-au scos atunci masonii. Dar şi dumnealor sunt de acord cu măsurile noastre, deci, faceţi bine şi semnaţi această hârtie, ca nu cumva sa se continue povestea de atunci şi, în să ajungeţi peste două zile în catedrală, la hirotonie, să vă plângeţi de milă într-o celulă de la Jilava. Mi-a aruncat în faţă o hârtie şi a început mi se adreseze cu aere de mare învăţat:
-Scrieţi aşa: *Subsemnatul...*cum vă numiţi, numele complet;apoi numele parinţilor... *declar pe proprie răspundere ca voi colabora pe tot parcursul activităţii mele de episcop cu Securitatea Republicii şi cu Partidul Comunist. Mă oblig prin această declarţie să contribui la destabilizarea Bisericii Ortodoxe...*
La auzul acestor cuvinte m-am oprit indignat şi l-am privit. M-a privit şi el, dându-mi de înţeles că ar fi înţelept să scriu ce-mi dictează, şi a continuat:
-Scrieţi mai departe, părinte: *...la destabilizarea Bisericii Ortodoxe, care, prin predici şi slujbe, contribuie la îndobitocirea poporului şi îl revoltă împotriva sistemului comunist.*
Puneţi data şi semnaţi, va rog! Mă bucur, tovarăşe episcop, că ne-am putut înţelege cu dumneavoastră şi avem speranţa că vom stabili o colaborare cât mai eficientă, mai ales că sunteţi membru al Masoneriei, societatea care a născut sistemul comunist, precum şi alte sisteme politice şi ideologii.
Zicând acestea, m-au salutat cu un respect forţat şi au plecat. Vizita lor mi-a amintit că nu voi fi niciodată un om liber, că voi acţiona mereu după ordinele altora.
Ziua de 7 februarie 1957 a fost o zi de meditaţie profundă. A doua zi urma să fiu hirotonit ierarh. A doua zi se împlineau 15 ani din ziua în care am primit prima scrisoare a Anei. Cu 15 ani în urmă trăiam cele mai fericite clipe din viata mea.Trecuse, iată, atâta timp, iar eu nu o uitasem, ci, dimpotrivă, chipul ei îmi adâncea în suflet rănile acelea vechi... chipul ei, pe care nu-1 văzusem de 12 ani...
Către seară am mers în catedrală, aşteptând slujba Vecerniei, în cadrul căreia mi s-a făcut *chemarea către arhierie.* Deşi au fost mulţi invitaţi, am fost foarte rezervat în acea seară, evitând orice discuţie. îmi doream atât de mult să pot trăi viaţa pe care mi-o

plănuiam pe la 18-19 ani... însă viaţa mea se derula după un scenariu în care n-am putut schimba nici un cuvânt.
A doua zi am mers foarte de dimineaţă în catedrală, începând slujba alături de câţiva preoţi şi aşteptând ierarhii care aveau să mă hirotonească.Credincioşii umplură catedrala mitropolitană din Iaşi, care devenise deodată neîncăpătoare pentru atâtea suflete care vroiau să asiste la hirotonia unui arhiereu. Intr-un final au sosit şi ierarhii: Iustin Moisescu, mitropolitul Moldovei,Teoctist Arăpaşu, episcop vicar patriarhal,Antim Nica,episcop vicar patriarhal,Partenie Ciopron, fost episcop al armatei şi în acea perioadă stareţ al mănăstirii *Sf. loan cel Nou* de la Suceava. Liturghia a fost plină de fast, cum se obişnuieşte în tradiţia noastră, upa *Vohodul cel Mic,* am fost chemat în faţa Altarului să citesc *Mărturisirea de credinţă* după care am fost condus în faţa Sfintei Mese, mde a urmat hirotonia întru ierarh, oficiată de Mitropolitul Iustin,asistat de ceilalţi trei episcopi. Momentul a fost foarte emoţionant imţeam că Domnul îşi revarsă harul peste un ins întinat şi ciopârtit. Simţeam că sunt nevrednic, dar, în acelaşi timp, eram conştient de lucrarea lui Dumnezeu, Care, prin Harul Său, mă ridica la treapta arhieriei. După ce s-a încheiat rostirea rugăciunilor, am ieşit împreună în faţa poporului, mitropolitul întrebând: -*Vrednic este?*
Şi toţi au întărit, hotărând că sunt vrednic, fără ca măcar să mă cunoască. Când auzeam cum striga poporul *"Vrednic este"*. crâmpeie ca de amintire îmi veneau în minte: o mulţime potrivnică rostind cu ură: *" Răstigneşte-L Răstigneşte-L!"*. Pe Hristos Îl răstigniseră, iar pe mine mă împodobeau cu veşmânt împărătesc.
Intr-un final, mitropolitul mi-a aşezat mitra pe cap... *"Pus-ai pe capul meu cunună de piatră scumpă... Viaţă am cerut de la Tine şi mi-ai dat mie lungime de zile... "* Când am simţit că mi se aşază mitra pe cap, am ridicat palmele ca s-o ating şi mi-am zis în gând precum Napoleon odinioară: *"Mi-o pune pe cap Dumnezeu şi nu mi-o va lua nici dracu!"*
Am intrat cu toţii în Altar, arhiereii m-au îmbrăţişat, iar preoţii slujitori s-au apropiat să-mi sărute mâna. Mitropolitul se aşezase pe scaunul împărătesc şi privea întreaga scenă. Apropiindu-se de mine, Teoctist Arăpaşu îmi zice:
-Mergi şi-i sărută mâna înalt Prea Sfinţitului şi mulţumeşte-i pentru hirotonie!Am făcut cum mi-a zis. M-am apropiat de mitropolit şi m-am aplecat să-i sărut mâna,însă el. marele Iustin Moisescu, mă priveşte cu . hotărâre şi-mi spune:
-Termină cu prostiile, copile! Nu mai săruta mâini... Asta-i umilinţă bizantină! Noi trebuie să avem demnitate, căci suntem slujitori ai Celui Care a biruit moartea! Încurcat de situaţie, i-am zis: -Vă mulţumesc pentru hirotonie... Vă mulţumesc, înalt Prea Sfinţite!
-Nu ţi-am dat din harul meu, ci El Şi-a revărsat Harul Său peste tine. Eu iţi dau un singur sfat, un cuvânt pe care, cândva Apostolul Pavel i-1 încredinţa ucenicului său Timotei: *Fiule, nimeni să nu dispreţuiască tineretile tale!* Acum mergi şi binecuvintează poporul!
M-am îndreptat către uşiîe împărăteşti,am ieşit din Altar, primind dicherul şi tricherul de la diaconi, şi, privind către mulţime, am rostit de trei ori:
"Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta pe care a săd it-o drapta Ta şi o desăvârşeşte pre ea!"
Toţi mă priveau cu admiraţie Mi-am zărit părinţii, pe chipul cărora se citea o mulţumire cu care le eram prea dator. Îl priveam pe tata, un preot simplu de ţară, cum îşi privea fiul, în faţa căruia se închina cu supunere toată popimea de frunte a Moldovei. In

acele momente am simţit că mă împăcam într-o mică măsură cu viaţa asta. Mă înşelam... Cum zicea Sadoveanu, desfrânata aceasta este atât ae parşivă, încât îţi aşază ea însăşi mitra pe cap.
După slujbă, am rămas tot în centrul atenţiei, personalităţi de tot felul, cunoscuţi, oameni simpli, credincioşi, venind să-mi ceară binecuvântare sau să mă felicite. Iar eu împrumutasem din atitudinea elegantă a mitropolitului, arătându-mă întotdeauna binevoitor, însă, în acelaşi timp, rezervat, menţinând o distanţă necesară între mine şi ceilalţi.
Ocazii de felul acesta adună la un centru eparhial tot felul de musafiri, care îşi prelungesc cât de mult vizitele, întinzându-se la discuţii iscoditoare şi îmbâcsind dialogul cu intrigi politice. In seara acelei zile nu aveam dispoziţia necesară pentru astfel de discuţii, aşa că i-am cerut îngăduinţa mitropolitului să mă retrag. Iustin, privindu-mă părinteşte, mi-a zis:
-Nu-ţi fa probleme' Mă ocup eu de golanii ăştia. Mergi mai degrabă la o mănăstire şi rămâi peste noapte. Ai să vezi că-ţi va prinde bine!
L-am ascultat şi am pornit spre ţinutul Neamţului. înspre seară am ajuns în zona mănăstirilor, pe unde, cu vreo 12 ani în urmă, rătăceam ca un vagabond. Pe-atunci, toţi mă priveau cu dispreţ, iar acum, în fiecare mănăstire în care opream, stareţii şi restul călugărilor mi se aplecau până la pământ şi îmi sărutau mâna. Din cauza comportamentului lor linguşitor, nu mă simţeam în largul meu. Mi-am amintit, într-un sfârşit, de mănăstirea Sihăstria, acolo unde stareţul nu m-a găzduit nici măcar o noapte, şi am mers către ea. La poarta mănăstirii am coborât din maşină şi l-am rugat pe şofer să meargă să înnopteze la mănăstirea Secu, din apropiere, căci eu vroiam să intru singur în mănăstire. Am intrat în aşezământul monahal îmbrăcat foarte simplu, ca un călugăr de rând, fără engolpion sau alte bijuterii arhiereşti. Era seară şi toţi erau la slujbă. Mă plimbam pe aleea din incinta mănăstirii, amintindu-mi de tinereţea mea zbuciumată. Ajung în dreptul bucătăriei şi un frate tinerel se apropie de mine şi mă întreabă într-un stil bădărănesc:
-Ia zi, bre, părinte, ai mâncat ceva azi?
II privesc cu drag, uitând să-i răspund. M-am bucurat mult că nici măcar nu-i trecea prin minte că-s epicopul lui. Văzând că nu zic . nimic, mi se adresează din nou:
-Zi, bre, odată! Ai mâncat sau n-ai mâncat? Vii la ora asta şi crezi că stăm aşa la picioarele tale? Eu dacă închid bucătăria şi apuc să merg ia chilie, nu mă mai trezesc nici dacă vine Prea Sfinţitul de la Iaşi cu primu' secretar... continuă el râzând.
-Da' să sperăm că n-or veni! îi dau eu replica, zâmbind. Au ei ce mânca la dumnealor acolo...Mă priveşte grav şi, apropiindu-se ca şi cum ar fi vrut să-mi zică un secret, îmi spune ca-n şoaptă:
-Apăi, nu le-oi plânge eu de milă. Cică astăzi l-or mai făcut pe unu' vlădică, aşa că trebuie să fie mare sindrofie pe la mitropolie. Am auzit că-i tânăr aista nou, dar, ştii matale cum e... Când te vezi episcop, nu-1 mai recunoşti nici pe frate-tu... Au fost toţi stareţii din zonă la înscăunare, mai puţin stareţul nostru care o rămas cu obştea..
-Cine-i stareţ acum aici, la dumneavoastră?
-Părintele Cleopa... E tânăr, să aibe puţin peste 40... E de-al nostru, tine cu obştea, nu-i schimonosit. Şi e om înţelept. Mulţumim lui Dumnezeu ca ni l-o dat stareţ! Dar, hai să nu mai lungim vorba şi treci de mănâncă ceva că până mane la prânz nu mai ai ce băga sub nas!Zicând acestea, a pus pe masa de stejar o strachină de borş cu fasole şi două bucăţi mari de pâine, după care a zis:

-Fă-ţi rugăciunea şi ia de mănâncă! Amu', eu plec la odihnă că la noapte tre' să merg la slujbă. Doamne ajută!
A plecat, lăsându-mă singur în bucătărie să termin .de mâncat. In timp ce stăteam la masă, un călugăr cu un chip foarte luminos a intrat în acea încăpere şi mi s-a adresat zâmbind:
-Am auzit că suntem vizitaţi de un părinte din altă parte, dar nu mă aşteptam să fie vorba chiar de Prea Sfinţitul Adrian... Iertati-1 pe stareţul acestui schit amărât că nu şi-a făcut datoria de a vă întâmpina după rânduială! Şi zicând acestea, s-a apropiat şi mi-a sărutat mâna.
M-am ridicat de Ia masă şi am ieşit amândoi din bucătărie. Părintele Cleopa m-a condus către casa arhierească, unde avea de gând să mă cazeze, însă, la rugămintea mea, ne-am întors în incintă şi mi-a dat o chilie simplă, ca unui pelerin oarecare. Am mers apoi la chilia sa, unde, stând în cerdac, am discutat câteva ore în şir diferite probleme legate de viaţa Bisericii. La un moment dat, părintele îmi zice:
-Prea Sfinţite, dumneavoastră, sunteţi călugăr de conjunctură... Adică, aţi depus voturile monahale, însă nu v-aţi petrecut viaţa la lascultare în vreo mănăstire, nici nu cunoaşteţi ispitele adevăratei vieţi călugăreşti, căci timpul vi l-aţi petrecut fie în Bucureşti, fie la studii în străinătate. Ca Prea Sfinţia Voastră sunt mulţi dintre ierarhii noştri... Eu cred că trebuie să se ţină cont şi de experienţa monahală, când se face alegerea unui ierarh. Până la urmă, după cum zic unii. dacă ar fi să vorbim despre optTaine ale Bisericii şi nu de şapte, cea de-a opta ar fi, cu siguranţă, tunderea în monahism...
-Părinte, să nu picăm în erezie! i-am ăspuns eu puţin intrigat. Monahismul nu face arte din Tainele Bisericii!
-Prea Sfinţite Stăpâne, ştiţi bine la ce mă refeream... Spuneam doar că cei care nu cunosc viaţa de mănăstire şi nu o preţuiesc după valoarea ei, o vând pe nimic.A tăcut preţ de câteva minute, apoi a continuat:
-Vă amintiţi, Prea Sfinţia Voastră, de un tânăr care acum doisprezece ani a intrat descumpănit pe poarta mănăstirii, dorind găzduire pentru câteva nopţi, poate chiar pentru toată viaţa? Se numea Adrian şi plângea cu amar în fata icoanei Sfintei Fecioare... Mi s-a înduioşat inima când l-am văzut şi i-am zis cuvintele pe care simţeam să i le zic, anume că va fi călugăr, dar nu în Sihăstria. Vedeţi Prea Sfinţite de ce nu puteaţi fi călugărit în Sihăstria? Pentru că noi nu dărâmăm Biserica, ci o zidim în sufletele oamenilor...Am recunoscut îndată chipul luminos al călugărului de-atunci. Am meditat îndelung la cuvintele părintelui şi am încercat să le înţeleg. Aveam să-mi dau seama de adevărul pe care mi-1 spusese abia în anii următori...
15 februarie,
Încetul cu încetul, începeam să mă acomodez cu stilul de viaţă pe care-1 adoptasem. Petrecând mult timp în apropierea lui Iustin Moisescu, deprinsesem câte ceva din atitudinea lui rafinată. Chiar şi unele din patimi i le împrumutasem, căci începusem să beau whiski şi, din când în când, mai fumam şi cîte o ţigară scumpă.
La o lună după ce am fost hirotonit arhiereu, m-am dus cu mitropolitul la Bucureşti la Sinod. Ajungând la Patriarhie, am discutat puţin cu câţiva dintre ierarhii care veniseră deja, apoi ne-am îndreptat fiecare spre camerele în care fuseserăm cazaţi. înainte de a ne despărţi,. Iustin mi s-a adresat foarte grav:
-Dragul meu, sa-ţi încui bine uşa! M-am speriat pentru

moment, apoi. gândindu-mă că face vreo glumă, am zâmbit, însă el a continuat:
-Ascultă-mă bine! Să-ţi încui bine uşa, că ăştia cu care am vorbit în seara asta sunt toţi nişte balauri! Fereşte-te de ei, ca să nu te mănânce!Nu am înţeles exact ce voia să insinueze, însă mă gândeam, cum e şi firesc, că făcea aluzie la unii dintre sinodali despre care se zvonea ca ar fi homosexuali. Avea să mă lămurească tot el, când ne-am întors la Iaşi, în maşină:
-Fereşte-te nu atât de cei care ucid trupul, căci aceia sunt slabi şi nu se vor atinge de tine... Fereşte-te de cei care ucid şi sufletul ,şi trupul!
In1959 Parlamentul votase *decretul410* privind *regimul general al cultelor Religioase,*prin care se hotăra desfiinţarea mânăstirilor şi scoaterea călugărilor mai tineri 50 de ani din aşezărnintele monahale, Îndeplinirea acestei ordonanţe trebuia dusă la apăt cu ajutorul ierarhilor Bisericii, care, esigur, pentru a nu-şi pierde scaunele vlădiceşti, au acceptat acest compromis. Printre sinodalii cu misiune majoră în această misiune cumplită, m-am numărat şi eu. In obligaţia mea intra desfiinţarea multor schituri şi mănăstiri din Mitropolia Moldovei, cu precădere din Arhiepiscopia Iaşilor.

Pe 6 decembrie 1959 slujeam la catedrala din Iaşi. După slujbă, m-au căutat doi ofiţeri de securitate care mi-au comunicat că trebuie să mergem la Agapia să scotem din mănăstire câteva fete cu şcoală, care urmau să fie integrate în câmpul muncii.In seara aceleiaşi zile, împreună cu cei doi securişti, am mers la mănăstire. Am vorbit cu stareţa, apoi ne-am adresat călugăritelor unul dintre ofiţeri numindu-le pe cele care trebuiau să părăsească mănăstirea. în lista lui fiind trecute toate cele care nu împliniseră încă 60 de ani. Au început toate să plângă, lucru care i-a enervat pe securişti. La un semn discret pe care i l-am făcut, stareţa, femeie versată, a înţeles mesajul şi a pregătit imediat un ospăţ, în care i-am îmbătat pe cei doi securişti. Târziu după miezul nopţii,băutura le trezise poftele, şi cerură stareţei "vreo două fete mai tinerele". Am reuşit cu greu să-i domolesc şi, după ce au băut până le-a fost de-ajuns, am plecat către Iaşi. Eu îi comunicasem stareţei ca a doua zi să dispară din mănăstire mare parte din cele care fuseseră nominalizate, însă ea nu m-a ascultat şi, în urma sesizării că misiunea nu a fost îndeplinită, m-a sunat primul-secretar care mi-a amintit de angajamentul semnat.
Pe *10* decembrie ne-am întors la Agapia. De această data eram însoţiţi de miliţieni, care au intrat cu forţa în chiliile mănăstirilor, scoţându-le pe călugăriţe afară şi obligându-le să părăsească în acel moment aşezământul monahal.Toate plângeau, iar securiştii şi miliţienii, enervându-se, începură să dea în ele. Nemaiputând să privesc scena aceea îngrozitoare, m-am întors cu spatele şi mi-am aprins o ţigară ca să mă calmez.In spatele meu se auzeau strigăte disperate, îngrozitoare. Aceste femei erau date afară din propria lor casă,în plină iarnă, fiind totodată bătute şi înjurate.Cum stăteam puţin detaşat de acel peisaj, aud cum din spate se apropie o femeie care strigă în disperare:
-Prea Sfinţite... Prea Sfinţite. salvaţi-ne! Priviţi ce ne fac nemernicii ăştia! Nu ne lăsaţi Prea Sfinţite...
Zicea cuvintele acestea înecându-se în lacrimi şi, apropiindu-se, a sărit să-mi sărute lâna. Văzând ce vrea să facă, i-am dat, ca din reflex, o palmă puternică peste obraz. Călugărita a amuţit şi m-a privit blocată preţ de cîteva clipe. O priveam şi eu, speriat de gestul pe care îl făcusem. După ce m-a privit îndurerată, mi-a zis cu o ură crâncenă:
-Tu eşti diavol, nu episcop!

Am lăsat-o să plece şi, întorcându-mi ivirea de la scena aceea îngrozitoare, mi-au dat lacrimile. Am aşteptat până ce miliţienii au urcat toate călugăriţele cu pricina într-un camion, cu care le-au transportat apoi până la Paşcani, de unde aveau să meargă fiecare unde ştiau, numai la mănăstire nu. După ce s-a încheiat calvarul de la Agapia, m-am întors la Iaşi.

Seara îmi priveam chipul în oglindă şi îmi veneau în minte cuvintele femeii aceleia disperate... *"Tu eşti diavol, nu episcop!"*. Privindu-mă, realizam că aveam un chip foarte frumos; dar şi Lucifer, până să cadă. a fost cel mai frumos dintre îngeri. Nu realizam cum am putut s-o lovesc pe acea femeie nefericită, care, în simplitatea ei, spre deosebire de mine, îşi trăia călugăria pe care şi-o asumase. Cu ce-mi greşise ea mie? Nu-mi greşise cu nimic, cum nu aveau nici o vină mulţi alţi călugări şi călugăriţe pe care i-am scos din mănăstiri în acea perioadă, în chinuri mult mai mari. Când intram în mănăstiri, mă transformam, parcă, într-un demon. Cu o furie nebună, loveam pe oricine îmi ieşea în cale şi mi se împotrivea chiar numai prin privire. Toţi se fereau din calea mea, plângând, ca de o fiară turbată, dezlănţuită. De multe ori, când mergeam cu astfel de scopuri la mănăstiri, nu găseam toată obştea acasă, mulţi ascunzându-se prin pădure. Nu-mi dădeam seama de unde puteau şti că urma să apar. Am aflat cu mulţi ani mai târziu de la şoferul meu, un om foarte credincios, care mi-a mărturisit:

-Prea Sfinţite, când vedeam cu câtă cruzime îi băteaţi şi ce chinuri suportau bieţii călugări, nu aveam linişte. Când puteam, înainte să vă duc la o mănăstire anume, sunam la mănăstire şi îi atenţionam că vin cu "nebunul", aşa că să se ascundă pe unde ştiu, cât mai repede. Săracii oameni…

Situaţiile acestea deveneau din ce în ce mai dese şi mă transformau,de multe ori,într-o brută. începusem să beau din ce în ce mai mult,bineînţeles, fără să-mi afecteze comportamentul. Fumam, de asemenea, destul de mult.Sufeream pentru durerile pe care le provocam amărâţilor pe care îi scoteam din mănăstiri, fără să aibă vreo vină, însă, cu toate astea, le provocam suferinţe cumplite. Blestemele lor disperate, strigătele amestecate cu durere, îmi răsună şi astăzi în minte.

Prin 1964 aflu că un fost coleg de-al meu, Chesarie Gheorghescu, călugăr la mănăstirea Cozia, fusese arestat. Se întorcea de Ia Moscova, unde plecase cu o bursă pentru a studia la Academia duhovnicească de la Zagorsk. împreună cu el, mai fusese trimis un călugăr, Epifanie Norocel, din mănăstirea Neamţ. Chesarie, într-adevăr, în afară de studiu nu a avut alte preocupări în Rusia; Norocel, însă, era trimis de Securitate pentru a urma câteva cursuri de spionaj, studiile de teologie fiind doar un pretext. Au terminat amândoi studiile de teologie în acelaşi an, Chesarie fiind şef de promoţie, iar Norocel terminând cu media cea mai mică. Intorcându-se în ţară, Chesarie a fost arestat, iar Norocel a fost numit stareţ al mănăstirii Neamţ şi director al Seminarului Teologic de pe lângă mănăstire. Aflând aceste veşti, am mers la Bucureşti şi, prin câteva intervenţii, am reuşit să-1 eliberez pe Chesarie din arestul miliţiei. Când m-a văzut, a început să plângă ca un copil şi primul lucru pe care mi 1-a zis a fost:

-L-au făcut pe Norocel episcop? Am zâmbit şi i-am răspuns: -Măi, Chesarie, asta e marea ta problemă acum? Nu l-au făcut episcop, însă asta te macină pe tine?

-Of, Of... *"Nu spera când vezi mişeii/ La izbândă făcând punte;/ Te-or întrece nătărăii/ Şi de-ai fi cu stea în frunteJ"*, îngâna sărmanul de el.Bietul Chesarie s-a întors la Cozia, însă nu a trecut mult timp şi l-au arestat din nou. în perioada cât a stat închis a doua oară. Epifanie Norocel avea să fie înscăunat episcop vicar Ia Constanţa.

Pe-acest Epifanie îl ştiam din timpul facultăţii, însă aveam să-1 cunosc mai bine în perioada în care a fost stareţ la Neamţ, eu fiind şi în acea vreme episcop vicar la Iaşi. Era foarte linguşitor atât cu superiorii săi ecleziastici, cât, mai ales, cu politicienii comunişti.Nu era simpatizat nici de călugării din Neamţ, al căror stareţ era, nici de seminarişti, cărora le era profesor şi director. Era un tip foarte arogant, întotdeauna îmbrăcat la patru ace, însă fără să dea dovadă de rafinamentul pe care ar fi dorit să-1 schiţeze

Prin 04 am mers din nou la Agapia şi Văratec să mai dăm afară din personalul mănăstirii. Pe lângă securiştii şi miliţienii nelipsiţi de la astfel de evenimente, m-a însoţit şi Epifanie. La Agapia nu erau decât două fete care trebuiau date afară, din cauza vârstei... Aveau până în douăzeci de ani.

Discuţia a fost paşnică,într-un final ajungându-se la înţelege-rea că vor pleca din mănăstire, cei care mă însoţiseră oferindu-se să le ajute cu mutatul.Am mers, apoi, la stăreţie, unde mi se pregătise prânzul. In timp ce serveam cele pregătite de măicuţe, unul dintre miliţieni vine cu două hârtii pe care mi le întinde să le semnez, *la rugămintea părintelui Epifanie şi a domnului colonel...* Mă uit peste ele şi descopăr două cereri prin care tinerele călugăriţe, pe care urma să le dăm afară din aşezământul monahal, îmi cereau binecuvântarea să rămână, totuşi, în obştea mănăstirii. Am rămas nedumerit de ce Epifanie şi colonelul de securitate îmi cereau acest favor. Am privit-o derutat pe stareţă, din privirile căreia am dedus câte ceva. apoi am alergat către chilia uneia dintre tinere. Am deschis în goană uşa şi l-am găsit pe Epifanie, dezbrăcat, lângă ea.Biata fată plângea, iar nemernicul profita de ea, cu pofta diavolească a urmi mascul turbat. Când a văzut că intru, Epifanie a strigat la mine să părăsesc camera. Atunci i-am zis:

-Imbracă-te, nemernicule! Eşti o jigodie omunistă! Dacă tu crezi că eu sunt de teapa ta te înşeli amarnic, imbecilule! Nu-ţi vorbesc acum din postura de episcop, ci îţi vorbesc din sufletul meu de bărbat, căci în fata mea eşti un gunoi! Să nu mai îndrăzneşti vreodată să-mi săruţi mâna, lepădătură!

Epifanie s-a îmbrăcat în grabă şi a ieşit. In faţa mea rămăsese, dezbrăcată, o copilă cu lacrimi în ochi, care pur şi simplu nu ştia unde să meargă. A coborât sfioasă din pat şi, uitând că este dezbrăcată, s-a apropiat să-mi sărute mâna. arătându-se recunoscătoare că am scăpat-o din mâna fiarei cu chip de om. I-am interzis să se apropie, poruncindu-i să se îmbrace. Când am ieşit, Epifanie se umilea în fata mea. încercând sa-mi sărute mâna. I-am dat o palmă, pe care. cu siguranţă, o va ţine minte toată viaţa, şi i-am poruncit s-o izbăvească şi pe cealaltă fată din mâinile securistului, ceea ce a şi făcut. In cele câteva ore cât am mai rămas la Agapia, Epifanie tot încerca să-mi intre în graţii. îngrijorându-se cu siguranţă că mă voi răzbuna. Cunoscându-i gândul, i-am spus:

-Ascultă, ticalosule... Nu te mai necăji, căci n-am să mă răzbun în nici un fel, nici nu-i voi spune mitropolitului, însă, te rog, stai *cât* mai departe de privirile mele

Deşi am încercat să uit povestea şi nu am spus-o nimănui, totuşi patimile lui Epifanie au ajuns curând la urechile mitropolitului, căci unul dintre cei mai buni elevi ai Seminarului a urcat pe o scară până la fereastra biroului lui Norocel şi 1-a fotografiat în timp ce se culca cu o profesoară de franceză, care-i era amantă de câteva luni. Întâmplarea a făcut ca. după puţin timp, femeia să rămână însărcinată şi, de aceea, stareţul desfrânat, speriindu-se, a căsătorit-o îndată cu un absolvent al Seminarului, pentru care a mijlocit o hirotonie imediată. Tânărul care fotografiase scenele de amor din biroul

directorului, a mers degrabă la colegul său mai mare şi i-a dat pozele cu pricina. Năpăstuitul preot, văzând fotografiile, a mers cu ele la mitropolit şi i le-a arătat, plângându-se de necazul pe care i 1-a făcut *"ţiganul ăla de la Neamţ"*. Iustin a privit cu îndurerare pozele, apoi le-a rupt şi, conştient ca Epifanie e omul partidului, i-a zis tânărului preot:
-Dacă n-ai ştiut să-ţi alegi nevasta sau să o ţii lângă tine, acum fa o pomană şi creşte un copil! O să-ţi dau o parohie bună în Iaşi...Lucrurile s-au încheiat în felul acesta şi. peste câteva luni, Epifanie Norocel a fost ales şi înscăunat episcop-vicar al Arhiepiscopiei Tomisului.Din nefericire. Epifanie nu era singurul cu astfel de patimi. In acea perioadă ajungeai mult mai uşor ierarh dacă erai curvar sau homose-xual şi, credeţi-mă, era plină scena bisericească de ase-menea indivizi, pe care partidul îi promova tocmai pentru că erau mai uşor de manipulat. Zicând acestea, îmi vine în minte figura lui Nestor Vornicescu, căruia, fiind stareţ la Neamţ o bună bucată de vreme, i-au picat victime bieţi copii pe care părinţii îi trimiteau la *"şcoala de popi"*. Sărmanii tineri ajungeau să satisfacă poftele bolnave ale acestui nemernic pentru că erau şantajaţi sau amăgiţi cu promisiuni care mai de care mai deşarte. Cu toate că profita de băieţii aceştia, totuşi, nu ocolea nici maicile de la Agapia, unde mergea adesea cu un anumit ierarh, căruia mă gândesc să nu-i dau numele, măcar că aveau amândoi aceleaşi patimi. Unele dintre călugăriţe se luptau cu o dorinţă nebună ca să ajungă în patul ierarhului, fiind conştiente că acesta este un criteriu pentru a fi alese stareţe. Spun asta nu numai din auzite, ci pentru că au fost destule care mi se ofereau, crezând că suntem toţi la fel. Acum îi mulţumesc lui Dumnezeu că m-a ferit de asemenea păcate!
16 februarie,
Într-adevăr viaţa aceasta este o zădărnicie. Bătrâneţea îţi aduce şi ea un lucru bun... o privire mai corectă asupra existenţei umane. Realizez acum că singurul lucru care a rămas nevestejit în amintirea mea este iubirea aceea puternică şi nevinovată ce se născuse în sufletele a doi copii, care-şi făgăduiau eternitatea unul altuia. Chipul acela minunat al fetiţei care în copilărie, jucându-se în banca şcolărească, îmi atingea din când în când palma cu palma ei, nu mi l-am putut scoate nicicând din minte, deşi nu o văzusem mult timp
Pe 8 februarie 1974 eram la birou, lucrând la un material pentru o revistă de istorie din Paris. Secretarul mă anunţă de vizita unei doamne,care se recomandase ca fiind, profesoară la Universitate. Deşi nu aveam program de audienţe, îi transmit secretarului să o invite înăuntru. După câteva minute, în biroul meu intră o femeie foarte elegantă, care vădea timiditate prin gesturile reţinute. Intrase cu capul plecat şi. deşi nu-i zăream chipul, aveam o presimţire ciudată, un sentiment dulce şi amar în acelaşi timp. După câteva clipe îşi ridică privirea şi, cu lacrimi în ochi, mi se adresează:
-Prea Sfinţite, au trecut 32 de ani din ziua în care ţi-am scris pentru prima oară...
Am rămas înmărmurit. Simţeam cum îmi slăbise sufletul, în care se treziseră vechi răni. Simţeam o emoţie puternică, pe care, de obicei, o simt şcolarii în prima zi de şcoală. M-am ridicat de pe scaun şi, ca prin reflex, m-am apropiat de ea. Ana m-a îmbrăţişat, îngânând:
-Iartă-mă, Adrian... Iartă-mă...
Ii privesc chipul pentru câteva clipe, apoi mă depărtez către fereastră, întorcându-mă cu spatele, pentru a-mi ascunde lacrimile. După câteva minute de tăcere, o întreb:
-Ce vă aduce la mine, stimată doamnă?

-O dragoste din copilărie... îmi ăspunde ea, cu vocea tremurândă. Nu te-am uitat nici o clipă, Adrian. In fiecare noapte mă trezeam, căutându-ţi chipul,vocea... Te-am iubit enorm întotdeauna, însă poate că aşa ne-a fost nouă dat, să fim ca soarele şi luna... Alergăm unul după celălalt, dar nu ne ajungem niciodată.
-Da, interesant... Din ce carte ai scos replica asta, draga mea?
-Adrian, cuvintele nu-şi mai au rostul acum. Am o căsnicie de aproape 30 de ani, o căsnicie cu bune şi cu rele. Am un soţ pe care nu am putut să-l iubesc niciodată, deşi, îţi jur. mi-am dorit din suflet lucrul ăsta! Mi-am dorit din suflet să te uit şi să-l iubesc pe el. Singura bucurie din viata asta îmi rămâne fiul, căruia i-am dedicat tot timpul meu şi toată afecţiunea pe care am fost în stare s-o ofer. Are 24 de ani şi este absolvent de teologie. S-a căsătorit de curând cu o fată minunată, pe care o iubeşte nespus. Vrea să fie preot. Puteam merge la mitropolit, să vorbim, căci soţul meu are câteva cunoştinţe pe-aici, pe la mitropolie. Insă eu vreau să-l hirotoneşti tu.
Nu găseam o replică potrivită acelei situaţii. I-am răspuns sec:
-Unde e băiatul? L-a chemat îndată şi mi 1-a prezentat...
-Adrian este numele lui. E un copil minunat. Ai să-ţi dai seama după ce-1 vei cunoaşte!
Într-adevăr, aveam să cunosc un băiat special, foarte chipeş, care ştia toată povestea iubirii pierdute a mamei sale. Copilul, într-o discuţie pe care am purtat-o între patru ochi, mi-a mărturisit:
-Mama mi-a vorbit multe despre dumneavoastră. Deşi nu vă cunoşteam decât din ce vă văzusem la slujbele de la catedrală, descrierile mamei v-au aşezat în ochii mei ca pe un erou. Mi-ar fi plăcut să o aud vorbind aşa despre tata, însă, despre el, nu zice altceva decât că este un om cumsecade... Probabil pentru că e mereu cu noi...
-Probabil... i-am răspuns eu, suspinând uşor. Şi vrei să devii preot, dragul, meu?
-Din tot sufletul îmi doresc asta! îmi doresc să-I slujesc lui Dumnezeu atâta timp cât voi trăi pe pământ!
-Ehehe, gânduri frumoase, copile. Să te ajute Dumnezeu! Vezi tu. viaţa îţi oferă multe dezavantaje, multe descurajări...
-Ştiu, mi-a zis de multe ori şi tata. De fapt, taică-meu spune, iertaţi-mi expresia mai puţin cuviincioasă, ca viaţa e o curvâ. Am rămas pe gânduri câteva clipe bune. Mi-au venit în minte cuvintele lui Sadoveanu, apoi întreaga mea experienţă *şi.* într-un final, mi-am amintit prima întâlnire cu Ana, mama lui. I-am zis, într-un final:
-Nu, copile, viaţa nu e o curvă! Viaţa e o desfrânată doar pentru noi, cei care ne-am întinat cu patimile, cu mizeri-ile, cu tot felul de compromisuri. Insă pentru tine, viaţa e o fecioară minunată, un dar de la Dumnezeu, pe care eşti dator s-o preţuieşti: Nu o da desfrânării, căci se desfrânează prin tine!
L-am hirotonit pe fiul Anei într-una din cele mai emoţionante slujbe pe care aveam să le oficiez ca episcop vicar la Iaşi, In timpul Liturghiei i-am privit de câteva ori pe Ana şi pe soţul său, pe chipurile cărora se citea o profundă recunoştinţă.
Sâmbătă, 26 martie '77, destul de dimineaţă, mă cheamă mitropolitul în biroul său. îl găsesc foarte agitat. Mă invită,să mă aşez pe un scaun, iar el continuă să se plimbe stresat prin birou, ţinând în mână un pahar cu whiski. După un lung moment de tăcere, începe discuţia, parcă stresat de un anumit gând:
-Scuză-mă, Adriane, nu te-am întrebat... Vrei sa bei ceva?
Printr-un simplu gest îi dau de înţeles că nu vroiam să servesc nimic, iar el continuă în

acelaşi ritm ciudat, care nu-i era deloc specific:
-Azi-noapte a murit Iustinian... Trebuie să plecăm la Bucureşti într-o oră.
Vestea m-a luat prin surprindere, însă nu puteam înţelege de ce mitropolitul era atât de agitat. Toată lumea ştia că succesorul lui Iustinian Marina în scaunul patriarhal nu poate fi altul decât Iustin Moisescu.
-Îmi pare rău pentru bătrânul Iustinian, a continuat mitropolitul. Deşi nu ne-am înţeles niciodată, să ştii ca a avut şi el părţile lui bune
- Eu nu l-am cunoscut atât de bine, precum l-aţi ştiut Înalt Prea Sfinţia Voastră. îmi pare rău pentru fostul patriarh, Dumnezeu să-1 odihnească! Mă bucur, însă, pentru noul Întâistătător! Intru mulţi ani, Prea Fericite Stăpâne!
-Nu te mai prosti, Adriane! Se aude că mulţi îl vor patriarh pe Teoctist Arăpaşu. Cei care i-au fost apropiaţi Iui Iustinian ştiu că bătrânul nu m-a avut niciodată la suflet, cum nici eu nu l-am preţuit prea mult niciodată. Mai ştiu aceia că Teoctist i-a fost ucenic patriarhului şi se pare că l-ar dori pe el patriarh,
-Şi totuşi, de ce vă doriţi atât de mult scaunul patriarhal? Iaşi-ul vă poate feri de multe lucruri la care v-ar expune Bucureştiul...
-Ei, măi Adriane... Puţin orgoliu...
Temerile acestea ale mitropolitului Iustin aveau să înceteze abia trei luni mai târziu, când a fost ales patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Înscăunarea noului patriarh s-a făcut pe 19 iunie 1977, în catedrala patriarhală din Bucureşti. A urmat o perioadă foarte aglomerată pentru Iustin, încât abia către sfârşitul lunii am prins câteva ore de discuţie cu el. In finalul discuţiei, îmi zicea:
-Prima luptă cu Teoctist am câştigat-o, dragul meu. Am ajuns mai repede eu de la Iaşi la Bucureşti, iar el a trebuit să se întoarcă la Craiova. A doua luptă e pentru mitropolia de la Iaşi, care trebuie să-şi aleagă mirele. Trebuie să te punem mitropolitul Moldovei, dragul meu ,deşi toţi cei care doresc să ajungă pe scaunul mitropolitan de la Iaşi. Se înşeală amarnic, căci tu vei fi mitropolit.
Cel care se înşela amarnic s-a dovedit a fi chiar el, patriarhul Iustin, căci succesorul său la mitropolia Moldovei a fost Teoctist Arăpaşu. Eu, oricum, nu-mi pusesem nici o nădejde în cuvintele lui Iustin, căci ştiam prea bine că nu pot intra eu în cărţile lor, şi nici măcar nu-mi doream să fiu mitropolit.
După aceste schimbări în cadrul Sinodului, eu rămâneam tot episcop vicar la Iaşi, însă în ascultarea mitropolitului Teoctist, care nu prea mă avea la inimă, dat fiind faptul că eram omul patriarhului Iustin. Din această pricină, situaţia de la mitropolie a fost destul de tensionată până în toamna anului 1980, când m-a chemat Iustin la Bucureşti şi mi-a zis:
-Dragul meu, ştiu că vremurile sunt destul de înnorate pentru tine, atâta timp cât eşti sub aripa lui Teoctist şi, de aceea, mă gândeam să te mutăm de la Iaşi. Te trimitem la Paris, în locul lui Lucian Florea, şi te numim *Arhiepiscop al românilor din Apusul Europei.* Tot trebuie să trimitem pe cineva şi m-am gândit la tine pentru că tot ai stat o vreme în Paris, când erai tânăr, deci ai acolo cunoştinţe, prieteni... Ce zici?
-Păi, cum nu am altă oportunitate, iar la Iaşi nu mai vreau să rămân, accept propunerea!
Patriarhul m-a îmbrăţişat. în zilele următoare am fost vizitat de doi ofiţeri de la Securitate, care mi-au încredinţat misiunea pe care o am de îndeplinit la Paris: să le transmit informaţii cu privire la românii din diaspora, mai ales despre cei plecaţi în perioada interbelică. Erau interesaţi, de asemenea, şi de românii din ţară care menţineau legături cu aceştia. Peste două săptămâni am mers împreună cu el şi cu alţi ierarhi

la Paris, unde am fost instalat Arhiepiscop, într-o biserică reformată. în care puseseră câteva icoane ca să aducă puţin a biserică ortodoxă. Prietenii şi cunoscuţii mei din Paris, despre care îmi amintea patriarhul, s-au arătat foarte deranjaţi de prezenţa mea ca ierarh român in capitala Franţei, susţinând că sunt trimisul Securităţii, ceea ce nu era departe de adevăr. Toţi amicii mei români, pe care îi ştiam din studenţia pariziană,erau grupaţi în jurul bisericii româneşti de pe *Jean de Beauvais,* ori credincioşii acestei biserici nu m-au recunoscut niciodată ca ierarh al lor, motivând că s-au săturat de comunişti, din cauza cărora plecaseră din ţară.Cu toate astea,înfruntând multe obstacole, cu ajutorul preoţilor, am format câteva comunităţi româneşti puternice în Franţa, Elveţia şi în alte ţări apusene.

M-am întors în tară în vara lui '85, la înmormân-tarea tatălui meu. In aceeaşi vară a murit şi mama, nesuportând durerea singurătăţii. Sărmanii mei părinţi... Multe au mai avut de îndurat din cauza mea şi, cu toate astea, Domnul le-a dat zile multe. Înainte să plec, pe 6 august, de *Schimbarea la Faţa,* am trecut pe la Patriarhie. Iustin era destul de bolnav, iar băutura îi agrava cumplit starea.Văzându-mă,m-a îmbrăţişat ca un părinte,apoi mi-a zis:

-Dragul meu, mă bucur să te revăd! Se pare ca îţi prieşte Parisul căci începutul bătrâneţilor ţi se aşterne frumos pe chip. Am auzit de părinţii tăi... Condoleanţe! Dumnezeu să-i odihnească cu drepţii Săi!

-Să-i odihnească! Au fost oameni cuminţi.M-a privit gânditor câteva clipe, apoi a continuat discuţia:

-Vezi tu, măi, Adriane, drumul nostru prin istorie se cam apropie de final. Nu vreau să te simţi jignit, dar am impresia că numele tău va fi uitat odată cu al meu, chiar de-ar fi să trăieşti multă vreme după moartea mea. Destinele noastre au fost legate în mare măsură, deşi nu am petrecut foarte mult timp împreună. Iţi spun lucrurile astea pentru că vom ceda sceptrul. Se apropie vremea lui Teoctist, dragul meu! Toată viaţa l-am crezut un prost, un călugăr încuiat, însă mi-am dat seama de curând că l-am judecat greşit. Teoctist este un om politic foarte abil. Smerenia călugărească şi diplomaţia se regăsesc foarte bine în figura acestui fiu de moldovean. Ţine minte, bunul meu prieten: Teoctist va repara greşelile noastre, nu pentru că ar fi sfânt... Nu e nici pe departe! Dar el nu e ca noi.

-E tot *om sub vremi* şi Teoctist, Prea Fericite...

-El e om sub vremi, dragul meu. Bine ai zis! Se schimbă odată cu vremile şi rămâne în picioare. Noi, spre deosebire de el, suntem *oameni sub stăpânirea altora.* Noi nu am fost niciodată călugări, el în schimb e crescut prin schituri. Chiar dacă lipsurile materiale i-au îndreptat paşii către mănăstire, el este omul de care are acum nevoie Biserica, fecioara în aşteptarea Mirelui, pe care noi, nuntaşii, am întinat-o cu patimile noastre. Mireasa aceasta pervertită istoric, are nevoie de altfel de oameni acum, probabil mai versaţi decât noi. Nu contează că nu e pe placul nostru. Atâta vreme cât este omul potrivit, ne plecăm în faţa lui.

Aceasta a fost ultima discutie pe care am purtat-o cu patriarhul Iustin Moisescu, căci. la câteva zile, m-am întors la Paris, iar el a murit un an mai târziu, în iulie '86... adică acum câteva luni.

Parisul, cu bulevardele lui largi şi cu străzile înguste, cu cafenele cochete şi oameni grăbiţi, devine, cu fiecare zi ce trece, un mormânt prin care rătăcesc eu, un mort încă viu, o umbră de tristeţe printre atâtea chipuri tinere, un suspin, nebăgat în seamă,

printre atâtea zâmbete copilăreşti...
Cu prilejul acestei scrieri, am trăit vechile sentimente, vechile dureri, mi-am amintit vechile gânduri... Sunt un om vechi. Stând în camera aceasta plină de cărţi şi privind la icoana Mântuitorului, parcă l-aş zice: "Te-am regăsit, Doamne! Azi, când termin de aşternut pe hârtie amintiri dintr-o viaţă compromisă... Azi, când plâng cu amar pentru toate nenorocirile, abia azi, m-am regăsit, aici, în faţa icoanei Tale. Şi, regăsindu-mă, Te-am regăsit!"
Mi-e dor de chipul dulce-al tinereţii, mi-e dor de tot ce-a fost. Mi-e dor de Tine, Doamne, aşa cum erai Tu în rugăciunile copilului care am fost cândva. Mi-e dor de toamna aceea minunată, de care nu m-am putut bucura nicicând. Mi-e dor de nunta din pădurea de mesteceni, la care-am visat atâta vreme şi după care plâng acum, bătrân fiind, ca un copil pierdut de părinţi. Mi-e dor de viaţa mea... fecioara aceea timidă care, neputând să mi se împotrivească, s-a desfrânat prin mine, asemănându-se desfrânatei ceiei mari, care e societatea aceasta.
Privesc chipul lui Hristos zugrăvit pe lemn. Niciodată nu-mi amintesc sa-L fi privit cu atâta pace. Şi din icoană, spre mine, păcătosul, coboară lumină din chipul Domnului...